№ 274 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאָגעבלאַט

צמאנציגסטער יאָהרגאַנג | 30 listopada 1927 r. | מיטוואָך, ו' כסלו תרפ"ח | רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 46. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 79, פון אדמיניסטראַציע 47

קריגס-צושטאַנד אין ליטע.

נייער אולטימאַטום פון מיליטער צו וואלדעמאַרעס'ן. — אפּיצירען אנטלויפען מאַסענווייז פון ליטא. — דעלעגאַציע פון ליטווישע סאָציאַל-דעמאָקראַטען אין גענף.

פּוילישע נאָטע האָט געמאַכט א זעהר גוטען רושם אויף דער גאַנצער וועלט.

קריגס-צושטאַנד אין קאָוונא.

ווילנא, 29 נאָוו. (ספּ. צום ל. ט.) צוליב מורא פאַר א מלחמה-אויבערראַשונג האָט וואלדעמאַרעס געצוואונגען ביי-צייטס ערקלערט די הויפּטשטאָט פון ליטא אין קריגס-צושטאַנד. ביינאַכט זענען דורך די פּאָליציי פּאַטרולירט געוואָרען, עס איז אויך פאַרבאָטען אַרויס-צוגעהן אָהן א ספּעציעלער ערלויבניש אויף דער גאַס. די פּאָליציי איז נאָר מעהר באַוואַפנט, ביינאַכט געהען אַרום מיליטע-רישע פּאַטרולען איבער די גאַסען. אין די באַהנען קומט פאָר א שטרענגע קאָנ-טראָל פון פּעסער. די פּאַסאַזשירען, וואָס קומען צו פאָהרען פון אויסלאַנד ווערען אונטערגעוואָרפען א שטרענגע רעוויזיע פון פּאַפּירען און דאָקומענטען.

שיסעריי אויף דער גרעניץ.

ווילנא, 29 נאָוו. (ספּ. צום ל. ט.) פון דער גרעניץ מעלדעט מען, אַז אין דער נאַכט פון פרייטאָג אויף שבת האָט זיך א גרופּע פון שמוגלער צווישען ליט-ווישע פּאַרטיזאַנער באַוואָפענט אַריבער-געכאַפּט זיך אויף דער פּוילישער זייט פון דער גרעניץ. צווישען די זעלנער פון דער פּוילישער גרעניץ-וואַך און די פּאַרטי-זאַנער איז פאָרגעקומען א שיסעריי. די פּאַרטיזאַנער זענען אַנטלאָפען צוריק אין די טיפענישן פון וואַלד.

אפּיצירען און זעלנער אנטלויפען פון ליטא.

ליטווישע אפּאָזיציע שיקט א דעלעגאַציע קיין גענף.

ווילנא, 29 נאָוו. (ספּ. צום „ל. ט.") אין די לעצטע 2 טעג זענען אַנגעקומען זעהר פיל ליטווישע עמיגראַנטען, וועלכע זענען אַנטלאָפען צוליב דעם שרעקליכען טעראָר, וואָס הערשט איצט אין ליטע.

עס אַנטלויפען פון ליטע די פּריוו-מאָביליזירטע זעלנער, וועלכע ווילען נישט קעמפען געגען פּוילען. עס אַנטלויפען אויך אָפיצירען און אונטעראָפיצירען, וועלכע האָבען מורא, אַז מען זאָל זיי נישט אַרעסטירען.

ריגא, 24. נאָוו. (ספּ. צום „ל. ט.") נישט קוקענדיג דעראויף, וואָס די ליט-ווישע גרעניץ איז בעדיכט בעזעצט מיט ליטוויש מיליטער, שמוגלען זיך דאָרט יעדען טאָג אַדורך צעהנדליגער ליטווינער, וועלכע האָבען מורא פאַר'ן ווילדען טע-ראָר פון וואַלדעמאַרעסעס רעגירונג.

די אַנטלאָפענע דערצעהלען, אַז די ליטווישע רעגירונג האָט ממש פערלוי-רען דעם קאָפּ. די געגענוויילטיגע פערהעלטניסע האָט געשאַפען אַזאַ סיטואַציע, אַז

אין די נאָהענטסטע טעג וועט מוזען קומען צו א קאַטאַסטראָפע. די לעטווישע עמיגראַנטען, וועלכע געפינען זיך אין לעטלאַנד האָבען בעשלאָסען צוזאַמען מיט די ליטווישע עמיגראַנטען אין פּוילען אַרויסצושיקען א דעלעגאַציע קיין גענף, וועלכע זאָל וועט אַראָפּרייסען די מאַסקע פון וואַלדעמאַרעס'עס פּנים. אַלס דע-לעגאַטען פאָהרען אַרויס דער ליטווישער סאָציאַל-דעמאָקראַט, דעפּוטאַט פּלעטש-קייטיס און דער פיהרער פון דער ליטווישער פאָלקס-פּאַרטיי רעד. פּיצקוס.

נייער אולטימאַטום פון די ליטווישע גאַרניזאָנען צו וואלדעמאַרעס'ן.

קאָוונא, 29 נאָוו. (ספּ. צו ל. ט.) די גאַרניזאָנען, וואָס שטעהען אַרום קאָוונא האָבען געשטעלט ביינאַכט אַרויס-געשיקט א נייעם אולטימאַטום צו וואַל-דעמאַרעס'ן, אַז אין משך פון 48 שעה זאָל געשאַפען ווערען א רעגירונג פון אַלע פּאַרטייען. צו דער ראַדיקאַלער אַקציע האָבען זיך אויך פּאַראַנגעשלאָסען די גאַרני-זאָנען פון פּאָנעוויעזש, שאַוולי און ווילקאָמיר. אין די אַנגעהערענדע לאַנדקרייזישע קרייזען בעצייכענט מען זיך זעהר פּעסימיסטיש צו די אונטערהאַנד-לונגען מיט וואַלדעמאַרעס'ן.

דעמיסיע פון ליטווישען פעלד-מאַרשאַל.

ווילנא, 29 נאָוו. (ספּ. צום ל. ט.) פון קאָוונא מעלדעט מען, אַז אין די נאָהענטסטע טעג וועט דער פעלדמאַר-שאַל פון דער ליטווישער אַרמעע אַראָפּ-געהן מיט דער רעגירונג. ער האָט באַשלאָ-סען אינפאָרמירען, אַז ער האָט דאָס אַרגאַניזירט די מיליטערישע אַקציע געגען ליטווישען פּרעזידענט סמעטאָנאַ אין פון דער פאַרשווערונג צו שאַפען א קאָאַליציע-קאַבינעט.

די מיטגליעדער פון דער מיליטערי-שער דעלעגאַציע, וועלכע האָט אינטערווענירט ביי סמעטאָנאַ'ן זענען אַרעס-טירט געוואָרען.

רעגירונג „צו פערטיידיגען דאָס פאָטערלאַנד" זאָל געשאַפען ווערען אין ליטע.

ווילנא, 29 נאָוו. (ספּ. צום ל. ט.) פון קאָוונא מעלדעט מען, אַז די אָנ-טערהאַנדלונגען צו שאַפען א געמישטע רעגירונג, וועלכע וועט האָבען די אויפ-גאַבע צו פערטיידיגען דאָס פאָטערלאַנד, ווערען אַלץ ווייטער געפיהרט. דער פּרע-זידענט סמעטאָנאַ איז שוין אין דער דאָ-זיגער פראַגע אַבסאָלוט נאָכגעגעבען, אָבער וואַלדעמאַרעס דערלאָזט נישט צו קיין שום קאָאַליציעס. ער האַלט, אַז ער וועט אַליין קענען פערהערשען די סיטואַציע.

קאָוונא, 29 נאָוו. (ספּ. צום ל. ט.) די אָפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען האָבען געשטעלט ביינאַכט אויסגעאַרבייט דאָס אַרבייטס-פּראָגראַם פון דער קומענדי-גער קאָאַליציע-רעגירונג. דערנאָך האָבען וועט דאָס פּראָגראַם ווערען פאָרגעלעגט דעם פּרעזידענט סמעטאָנאַ אין אויב'ן יסוד פון דאָזיגען פּראָגראַם, וועלען געפיהרט ווערען די ווייטערדיגע אונטער-האַנדלונגען וועגען א קאָאַליציע-קאַבי-נעט.

איבערגעריסען די אונטערהאַנדלונגען צווישען דער אפּאָזיציע און דער ליטווישער רעגירונג.

בערלין, 29 נאָוו. (ספּ. צום ל. ט.) פון קאָוונא איז אָנגעקומען א ידיעה, אַז די אונטערהאַנדלונגען פון דער אָפּאָ-זיציע מיט דער רעגירונג זענען איבער-געריסען געוואָרען, נאָך פרעגעבדיג צו קיין שום רעזולטאַט.

די פּוילישע נאָטע צו די מלוכות פון דער גאַנצער וועלט האָט אַריינגעבראַכט א בערוהיגונג אין די דיפּלאָמאַטישע קרייזען

בערלין, 29 נאָוו. (ספּ. צום „ל. ט.") נעכטען 5 נאָכמיטאָג האָט דער פּוילישער געשעפטסטרעגער אַלשאָווסקי איבערגעגעבען שטרעזעמאַנ'ען די פּוילישע נאָטע וועגען קאָנפליקט מיט ליטא. דאָס איז די נאָטע, וואָס פּוילען האָט געשיקט צו אַלע מלוכות אין דער וועלט.

פון דער דייטשער זייט מעלדעט מען פון אַלס-אָפיציעל, אַז די דייטשע רעגי-רונג האָט נישט געגעבען קיין שריפטליכען ענטפער אויף דער פּוילישער נאָטע, ווייל דער קאָנפליקט וועט אין דער קומענדער וואָך בעטראַכט ווערען דורכ'ן ראָט פון דער פעלקער-ליגע.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט שרייבט דער „טאָג", אַז אויף די בעראַטונגען פון גענף וועט ליטא דאַרפען ענטפערען אויף דער פאָדערונג פון דער פּוילישער נאָטע וועגען ענדערען דעם שטענדיגען מצב פון קריגס-צושטאַנד צווישען ביידע לענדער. ענגלאַנד און פראַנקרייך וועלען גאַנץ ענערגיש אונטערשטיצען די דאָזיגע פאָדערונג פון פּוילען. עס איז גאַנץ מעגליך — שרייבט ווייטער די דערמאָנטע צייטונג — אַז אין דייטשלאַנד וועט אונטערשטיצען די דאָזיגע פאָדערונג שוין צוליב דעם אַליין, וואָס ליטא האָט איצט אויך נישט קיין שום אויסזיכטען צוריקצובעקומען ווילנא.

דער ליטווישער פּרעמיער וואַלדעמאַראַס האָט נישט אין דער דאָזיגער פראַגע קיין שום אונטערשטיצונג פון די מלוכות. אין אַלגעמיין האַלט מען איצט אין די דיפּלאָמאַטישע קרייזען, אַז נאָכ'ן בעקענען זיך מיט דער פּוילישער נאָטע איז די סיטואַציע פיל רוהיגער ווי פריהער.

ליטא איז דער באַלקאַן פון מזרח-איירופּא.

פּאַריז, 29 נאָוו. (ספּ. צום ל. ט.) די גאַנצע פּרעסע האָט זעהר נתנכונג אויפגענומען די פּוילישע נאָטע וועגען קאָנפליקט מיט ליטא. מ'רוב צייטונגען האַלטען זיך אַרויס, אַז אין דער נאָטע ווייזט פּוילען אַרויס איהרע אויפריכטי-גע כוונות צו דערהאַלטען דעם שלום. די צייטונג „אַוועניר" שרייבט, אַז דער מאַרשאַל פּילסודסקי'ס רוהיגע טאָן געגען אין דער בעקאַנטער באַוויז פון פּוילענ'ס שלום-שטרעבונג מיט ליטע. דאַגעגען, זאָגט זיך די פראַנצויזישע פּרעסע זעהר שאַרף אַרויס געגען דעם ליטווישען פּרעמ-מיער וואַלדעמאַרעס, וועלכער האָט מיט זיין פּאָליטיק דערפיהרט, אַז ליטא זאָל ווערען דער באַלקאַן פון מזרח-איירופּא.

וואַלדעמאַרעס גלויבט אין נצחון.

ווילנא, 29 נאָוו. (ספּ. צום ל. ט.) פון קאָוונע מעלדעט מען, א די סיטואַ-ציע אין ליטא איז זעהר קריטיש, אַז איי-נער פון די אויסלענדישע דיפּלאָמאַטען אין קאָוונע האָט ערקלערט, אַז אויב וואַלדעמאַרעס וועט אַרויספאָהרען קיין גענף, איז גאַנץ מעגליך, אַז ער זאָל שוין נישט קאָנען צוריקפאָהרען קיין ליטא, ווייל ער וועט וואַהרשיינליך, נישט בעקומען קיין צוריק-רייזע. וואַלדעמאַרעס האָט אָבער נישט פערלוירען די האָפנונג אויסדרוקענדיג פאַר זיינע פריינד די איי-בערצייגונג, אַז אין גענף וועט ער איינ-מערגעמען א מיטטעראַל-שלאָס נאָגען פּוילען און צוריקקומען אַהיים אַלס זיי-גער.

סאָוויעטען נעגען דער אינטערווענץ פון דער פעלקער-ליגע אין פּויליש-ליטווישען קאָנפליקט.

גענף, 29 נאָוו. (ספּ. צום „ל. ט.") די בעראַטונגען פון דער פעלקער-ליגע וועגען דעם פּויליש-ליטווישען קאָנפליקט האָבען פּלוצלינג אונטערבראָכען אויף שווערינקייטען. די סבה דערפון איז דאָס, וואָס רוסלאַנד איז געגען דער אינטערווענץ פון דער ליגע, ווייל דאָרט וועט זי זיך נישט קאָנען בעטייליגען אין די אונטערהאַנדלונגען. די סאָוויעטי-שע רעגירונג איז דערפאַר, אַז די בעראַ-טונג וועגען קאָנפליקט זאָל אויסגעשלאָס ווערען בעזונדער אויף אַזאַ אופן, אַז די סאָוויעטען זאָלען קאָנען שיקען א דעלעגאַט צו די בעראַטונגען.

לרגלי אבדתו הגדולה והפתאומית שנלקחת בלא מועד
שרה חנה קרול נ"ע
אשת הרב ר' מרדכי ניסן קרול שליט"א
חבר לועד הרבנים דפה
מנחמים אנו אותו בנחמה חמה יהי רצון שינוחם בנחמת ציון וירושלים
ועד הקהלה העבריה
בלודז.

מיין חשוב'ן פריינד
ד"ר אהרן לאַנגלעבען
צו זיין התונה מיט
פרל. בראַנקאַ מערענלענדער (וואַרשע)
א האַרציגען מזל-טוב.
י. אבערזשאַנעק.

אשותף
צו א חדר-שולע מיט א קליינעם קאַפּיטאַל ווערט פון זאָפאָרט געזוכט. אָפערטען אָבצוגעבען אין דער אַדמיניסטראַציע פון „לאָדז. טאָג." אונטער „שולע".

Dr. med, H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, — טעל. 41-32.
איז צוריקגעקעהרט.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, פענערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען היילונג מיט קווארץ-לאַמפּען (האַר-אויספאַל).
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5 —8 אָוונט.

פלעגט די פיס!
PEDICURE
S. Łódzki, Trauguta 5 (Krótka), m. 10
געוועזענער אַסיסטענט ביי מייסטער קלעמען (היבער-אויגען-אנשטאַלט אין לאָנדאָן).
ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען היבער-אויגען און הערנהויט.
חי פראַנצויזישע באַנדלונג אָהנע שמערצען מאַסאַזשירט די פיס.

בעקאַנטמאַכונג.
היינט, מיטוואָך, ד. 30/11 פּינקטליך 6 אַזייגער אָוונד קומט פאָר אין צייטווייליגען לאָ-קאַל אין די אגודה דזשעלנאַ 11 די לעצטע צייכנונג פון אורזיאַלען פאַר די גרינדונגס-פערזאַמלונג פון א יודישע
קאָאָפּעראַטיוו-באַנק (Bank Spółdzielczy)
די וועלכע האָבען ערהאַלטען איינלאַדונגס-קאַרטען ווי אויך סימפּאַטיקער ווערען געבעטען פּינקטליך צו קומען. גלייכצייטיג מאַכען מיר בעקאַנט, דאָס עס ווערט געזוכט א פּאַסענדער לאָקאַל פאַר די באַנק, אין געגענד פון עקע נאַרוטאָוויטש, פּיעטריקאָווער ביז נים מאַרק. אָפערטען ווערען אָנגענומען יעדען אָוונד פון 7 ביז 9 אין סעקרעטאַריאַט פון די אגודה.
דער אָרגאַניזיר-קאָמיטעט.

דער פאַמיליע פון אונזער געהעזענעם יונגפערשטאָרבענעם פריינד
נ"ע
צבי הערש זייבערט
מיטאינהאָבער פון דער אַקציענגעזעלשאַפט געברידער זייבערט
דריקען אויס דעם טיפסטען ביילייד
גבריאל רוביץ און יוסף סומערייל
לאָדז, פּיעטריקאָווער 21.

Dr. Margulis
Cegielniąna 12
אינערע און קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמ.
טעל. 59-30.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען.
ספּעציאַל. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען
בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
4683 נעמט אָן פון 3—5 נאָכמ.

Dr. Wołkowyski
זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 69) טעל. 37-70
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
עמט אָן פון 1-2 און 4-8, פרויען פון 4—5 נאָכמ. וואָכענטאָג

Dr. med Ludwik Rapeport
P. Narutowicza 25 (דזשיעלנאַ) Tel. 44-1
ספּעציאַליסט פאַר נירען-, בלאָז- און האַרן-קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 12—1 פאַרמ. און פון 4—6 אָוו.

בודאַפּעסטער ראש הקהל געשטאָרבן פון אַ האַרץ־שלאַג

צוליב די כוליגאַנישע אַנפאַלן אויף יודישע סטודענטן.

בודאַפּעסט, 29. נאָוו. (ספּעציעלע טעלעגראַמע צום „לאָדזער טאַגעבלאַט") ביי זעהר טראַגישע אומשטענדן איז דאָ געשטאָרבן דער פאָרזיצענדער פון דער יודישער קהלה, פּרעזעס לעדערער. די סבה פון זיין טראַגישען טויט איז פאָלגענדער: דער ראש הקהל לעדערער איז צוזאַמען מיט'ן דעפּוטאַט בעצי געגאַנגען צום בילדונגס־מיניסטער אינ־טערווענירען וועגען די אומאויפהערליכע כוליגאַנישע אַנפאַלען אויף יודישע סטודענטען אין דער בודאַפּעשטער אוניווערזיטעט. דער בילדונגס־מיניס־טער האָט זעהר שלעכט אויפגענומען די די דעלעגאַציע; דאָס געשפּרעך איז געפיהרט געוואָרען אין אַ זעהר שטורמישען טאָן. וואָס דער בילדונגס־מיניסטער האָט געענטפערט איז נאָר לעת עתה נישט בעוואוסט. וואַהר־שיינליך האָט מען דעם ראש הקהל קיין גלענצענדע האָפנונגען וועגען איינ־שטילען די אונרוהען נישט געגעבען. דער ראש הקהל האָט זיך גענומען שטאַרק צום האַרצען די תשובה פון מיניסטער און אַהיימקומענדיג צו זיך אין דער וואוינונג איז ער אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד און געשטאָרבען

באַטשקאַפּטער פּאַטעק איז ענטציקט

פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד.

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער באַטשקאַפּטער פּאַטעק האָט נעכטען אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון דער פּרעסע. באַטשקאַפּטער פּאַטעק האָט זיך געטיילט מיט די איינדרוקען פון זיין רייזע אין רוסלאַנד. ער האָט דערצעהלט וועגען דער לאַגע אין קאַווקאַז און קרים און אין אַנדערע געגענדען אין רוסלאַנד. בעזונדערס איז דער באַטשקאַפּטער פּאַטעק ענטציקט פון די יודישע קאָלאָניעס אין רוסלאַנד. ער האָט ממש נישט קיין ווער־טער פאַר דער יודישער לאַנדווירטשאַפט אין קרים, וועלכע האָט איבערגעענדערט דאָס לעבען פון צעהנער טויזענד יודישע קליינע סוחרימלעך און בעל־מלאכות אין עזונדע רוסישע דאָרפישע האַרעפּאַשניקעס.

אין דעם גאַנצען געשפּרעך האָט דער באַטשקאַפּטער נישט דערמאָנט מיט קיין איין וואָרט וועגען דעם פּויליש־ליטווישען קאָנפליקט. דער דאָזיגער מאָמענט, וואָס אינטערעסירט איצט אַזוי שטאַרק די גאַנצע בעפעלקערונג אין פּוילען האָט ער איגנאָרירט פאַרשווייגען.

בעפרייט די אוקראַינישע סטודענטען,

וואָס זיינען פאַרדעכטיגט געוואָרען אין אַנפאַל אויף זייער'ס אַ חבר.

לעמבערג, 29 נאָוו. (א.ו.) היינט זיינען בעפרייט געוואָרען פון תפיסה די אוקראַינישע סטודענטען סטעפּאַניאַק און הומעניאַק, וועלכע זיינען אַרעסטירט געוואָרען צוליב דעם אַנפאַל אויף דעם אַקראַינישען סטודענט הוקאַ. אויס'ן אינערצוישטאַנד פון בעפאַלענעם סטו־דענט הוקאַ איז אַרויסגעקומען אַ ענ־דערונג צום בעסערן. די געפאַהר פון טויט איז אָבער נאָך נישט בעזייטיגט געוואָרען. און די טאַטע־מאַמע, וועגען קומט צום בעוואוסטזיין, וועט ער אויס געפאָרשט הערב'ן אויפאַרשונגס־ריכ־טער. זייער פּוז אונטערגעגרעכן, הויבען אָבער נאָך נישט אַרויסגעפאָרענען קיין שום לויט אויס'ם רעזולטאַטן אנפאַל.

—0—

קאָנפערענץ פון די פּוילישע און דייטשע

ווירטשאַפטליכע קרייזען אין בערלין.

בערלין, 29 נאָוו. (פּאַט.) דעם 5. דעצעמבער וועט אין בערלין פאָרקומען אַ קאָנפערענץ פון די פאָרשטעהער פון די דייטשע און פּוילישע ווירטשאַפטלי־כע קרייזען.

אין נאָמען פון דער פּוילישער מלוכה און פּוילישער ווירטשאַפט וועלען אַרויס־טרעטען: דער געוו. מיניסטער לעוואַנדאָ, גליווויץ, זשיכליגסקי און אייניגע פאָר־שטעהער פון דער שלעזישער אינדוס־טריע.

קויהלען און... חזירים האָבען די בכורה

דערנאָך וועלען געפיהרט ווערען די איינצעלנע אונטער־האַנדלונגען וועגען אַ פּויליש־דייטשען האַנדעלס־אָפּמאַך.

בערלין, 29 נאָוו. (ספּ. צום „ל. ט.") אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דייטשען מיניסטערן־קאַבינעט האָט שטרעזעמאַן נאָכאַמאָל פאָרגעשטעלט די פּרשים פון זיינע אונטערהאַנדלונגען מיט'ן בעפולמעכטיגטען פון דער פּוילישער רעגירונג דיר ראַצקאָווסקי. דערנאָך האָט דערקאַבינעט דורכגעפיהרט אַ דיסקוסיע וועגען די ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען. דער קאַבינעט איז געקומען צו אַ הסכם, בנוגע דעם אופן פון פיהרען די ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען. עס איז בעשלאָ־סען געוואָרען קודם כל אָפּצושליסען בעזונדערע אָפּמאַכען וועגען דעם אַרויספיהר פון פּוילישע חזירים און קויהלען. גלייכצייטיג מיט די אונטערהאַנדלונגען וועגען קאָנטינגענט וועלען אויך געפיהרט ווערען די אונטערהאַנדלונגען וועגען דעם אַלגעמיינעם האַנדעלס־אָפּמאַך. די ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען וועלען פאָרקומען אין וואַרשאַ.

10 יאָהר שלום לעגען פאַר די סאָוויעטען

אויף דער ענטוואָפענונגס־קאָנפערענץ.

גענף, 29 נאָוו. (ספּ. צום ל. ט.) די סאָוויעטישע דעלעגאַטען צו דער ענט־וואָפענונגס־קאָנפערענץ וועלען אַרויסטרע־טען מיט אַ פּראָיעקט פון אַן אָפּמאַך, און וועלכען אַלע מלוכות זאָלען זיך מתחייב זיין אונטערצושרייבען אַ שלום אויף 10 יאָהר. די מלוכה, וואָס וועט בעלאַנגען דעם אָפּמאַך און אַנהויבען אַ מלחמה מיט אַן צווייטער אונטערגעשריבענער מלוכה, זאָל מען געבען אויסגעמאַכטע סאַנק־ציעס.

יודישע קהלה אין בודאַפּעסט פאָדערט צו גאַראַנטירען די זיכערהייט פון די יודישע סטודענטען.

בודאַפּעסט. 29. נאָוו. (טעלעגר. דורך י. ט. א.) די לעצטע טעג זיינען אין בודאַפּעסטער אוניווערזיטעט אָדורך רוהיג. די יודישע קהלה אין בודאַפּעסט האָט איבערגעגעבען דעם פאָרזיצענדען פון פּאַרלאַמענט אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען ס'ווערט געפאָדערט, אַז ס'זאָל געגעבען ווערען אַ גאַראַנטיע פאַר דער זיכערהייט פון די יודישע סטודענטען.

פּאַלעסטינ יש־סירישער האַנדעלס־אָפּמאַך געהט נישט אַריין אין קראַפט

ירושלים. 29. נאָוועמבער (טעלעגר. דורך י. ט. א.) פון זיכערע קוועלען דערוויסען מיר זיך, אַז אַ דאַנק דער אינטערווענץ פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו האָט די ארץ־ישראל־רעגירונג בעקומען אַן אינסטרוקציע פון קאָלאָניאַל־אַמט נישט אַדורכצופיהרען אין לעבען דעם פּאַלעסטיניש־סירישען האַנדעלס־אָפּמאַך. ווי בעקאַנט, האָבען די יודישע אינדוסטריעלער און פאַבריקאַנטען אין ארץ־ישראל איני־טערגענומען אַן ענערגישע פּראָטעסט־אַקציע געגען דעם האַנדעלס־אָפּמאַך, וואָס האָט געקאָנט ברענגען אַן אומגעהויערן שאָדען די ענטוויקלונג פון דער א"י־אינדוסטריע. אַ דאַנק דעם, וואָס דער האַנדעלס־אָפּמאַך גייט נישט אַריין אין קראַפט, האָבען אַלע פאַבריקען אין ארץ־ישראל אַ פאַרזיכערטע עקזיסטענץ. אַזוי, למשל, וועט די טריקאָטאַזש־פאַבריק „לודזיה" בקרוב פאַרגרעסערן איהר פּראָדוקציע, בעקומענ־דיג אַ ריי נייע מאַשינען, וועלכע זי האָט בעשטעלט אין אייראָפּאַ.

די שולען אין ארץ־ישראל שוין געעפענט.

ירושלים. 29. נאָוועמבער (טעלעגר. דורך י. ט. א.) דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו האָט בעשלאָסען צו עפענען אַלע שולען אין ארץ־ישראל, אַ חוץ די שולען אין חיפה און אין תל־אביב, וועלכע וועלען ווייטער בלייבען געשלאָסען, ווייל די דאָרטיגע זעלבסטפאַרוואַלטונגען האָבען נישט געוואָלט דעם אָפּמאַך פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, לויט וועלכען די זעלבסטפאַרוואַלטונגען פאַרפליכטען זיך צו דעקען אַ געהעריגען טייל פון שול־בודזשעט.

די זעלבסטפאַרוואַלטונגען האָבען דעם אָפּמאַך נישט געקאָנט אונטערשרייבען ווייל די רעגירונג האָט צוריקגעצויגען איהר הסכמה איינצופיהרען אַ ספּעציעלען פּראָגרעסיווען בילדונגס־שטייער, וועלכער האָט דערמעגליכט אויסצוהאַלטען דאָס שול־וועזען.

רעזולטאַט פון די שטאָט־ראַט־וואַהלען

אין זשיראַרדאָוו, גאָמבין און ראַדאָמסק.

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש) פון זשיראַרדאָוו מעלדעט מען, אַז זונטאָג זיינען פאָרגעקומען וואַהלען צום דאָרטיגען שטאָט־ראַט. אויף 24 ראַטמענער האָבען די פּ.פּ.ס. בעקומען 16 מאַנדאַטען, די כ.ד. מיט נ.ר. — 5, לינקע נ.פּ.ר. — 1 און די די דייטשען 1 מאַנדאַט. יודען האָבען נאָר בעקומען 1 מאַנדאַט.

דעם זעלבען טאָג זיינען אויך פאָרגעקומען וואַהלען צום גאָמבינער שטאָט־ראַט. פּ.פּ.ס. האָט בעקומען 4 מאַנדאַטען, כ.ד. און בארטעל־פּאַרטיי 8 מאַנדאַטען, פּאָלקיסטען 3 מאַנדאַטען, רעכטע פּועלי ציון 3 מאַנד., בונד 2 מאַנד., אָרטאָדאָק־סען 2 מאַנד., דייטשען און „וויזוואָלעניע" צו 1 מאַנדאַט.

די וואַהלען אין ראַדאָמסק האָבען געגעבען פאָלגענדען רעזולטאַט: פּ.פּ.ס. 9 מאַנדאַטען, בונד 0 מאַנד., לינקע פּועלי ציון 2 מאַנדאַטען, רעכטע פּועלי ציון 1 מאַנד., כ. ד. 2 מאַנדאַטען, ענדעקעס 5 מאַנדאַטען, יודישער בלאָק 4 מאַנדאַטען, יודישע האַנדווערקער 1 מאַנדאַט.

וועגען שאַפען אַ פאָנד אויפ'ן נאָמען פון ישראל זאַנגוויל.

לאָרד רידינג פאָרזיצער פון אָרגאַניזיר־קאָמיטעט.

לאָנדאָן, (י.ט.א) דאָ איז געשאַפען געוואָרען אַ קאָמיטעט צו זאַמלען אַ פאָנד אויפ'ן נאָמען פון פאַרשטאָרבענעם שריפט־שטעלער און געזעלשאַפטליכען טוער ישראל זאַנגוויל. בראש פון קאָמיטעט שטעהט לאָרד רידינג, וועלכער האָט אַרויסגעלאָזט אַן'אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט צווישען אַנדערן געזאָגט:

אַ קאָמיטעט, וואָס בעשטעהט פון זאַנג־וויל'ס פריינד האָט בעשלאָסען צו שאַפען אַ פאָנד צו זיין אָנדענקען. אין אַ פאַר־שטענדיגונג מיט פרוי זאַנגוויל איז בע־שלאָסען געוואָרען צו שאַפען אַ פאָנד פון 10,000 פונט, וואָס זאָל דינען אויף צו שטיצען דורך געלד־סובווענציען יודי־שע שרייבער און סטודענטען, וואָס נוי־טיגען זיך אין הילף. עס וועט געשאַפען ווערען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וואָס וועט צוטיילען די סובווענציען.

—0—

פּראָיעקט איבערצוטראָגען די ברזשעזשינער סטאַראָסטווא קיין טאָמאַשאָוו.

(אג) דער ברזשעזשינער סטאַראָסטא ה' טולעצקי האָט זיך געווענדעט מיט אַ פאָרשלאַג צו דער רעגירונג, איבערצו־טראָגען די ברזשעזשינער סטאַראָסטווא קיין טאָמאַשאָוו.

16־יעהריג יונגעל זיך דערשאָסען צוליב נויט.

(§) געלעמבען זיינען די אייניוואוינער פון דויז אויף סאָנסטאַנטינער 173 אויפ־געצייטערט געוואָרען פון אַ רעוואָלווער־שאָס. ווי עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך דער־שיסען זיך דער 16־יעהריגער מאַריאַן מאַרזילסקי, וואָס וואוינט ביי זיין שוועס־טער אויף צגערסקאַ 28. די שוועסטער לעבט אין גרויס אָרימקייט און דאָס האָט אַזוי שלעכט געווירקט אויף דעם 16־יעהריגען יונגעל, אַז ער איז אַריינ־געפאַלען אין מעלאַנכאָליע און בעשלאָ־סען צו בעגעהן זעלבסטמאָרד.

די אַרימער. פּאָגע מאָגאַטאַוויטש האָט דעם זעלבסטמאָרדער אין אַ געפעהרליכען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

טיף געריהרט פון דער נאַכריכט וועגען דעם פריהצייטיגען טויט פון אונזערען אונפערגעסליכען

נ"ע צבי (הירש) זייבערט

דריקען מיר אויס דער פאַמיליע און דער פירמע אונזער הערצליכסטען מיטגעפיהל

געברידער וויסבערג לבוב.

קאַמאַשן־מאַכער־מייסטער!

מיטגלידער און נישט־מיטגלידער!

דערמיט מעלדען מיר אייך, אַז היינט מיטוואָך, דעם 30־טן נאָוועמבער זייגער 8 ביז 10 אָוונד קומט פאָר די

פאָרטזעצונג פון דער רעגיסטראַציע

ביים צענטר. האַנדווערקער־פאַרבאַנד, פּאָלודניאָווע 4. איילט אייך צו ווייל זונטאָג דעם 4־טן דעצעמבער פון 8 ביז 10 אָוונד רעגיסטרירען מיר צום לעצטען מאָל.

די פאַרוואַלטונג.

6095

אונטערהאַנדלונגען וועגען וואַהל־בלאָקען ביי די פּוילישע פּאַרטייען.

גען. דעפּוטאַטען האָבען פאַרלוירען זייער חשיבות. —זיי קאָנען שוין ניט פאָהרען בחנם מיט דער באַהן.

דעפּוטאַט דימאָווסקי אין תפיסה.

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש) געלעבען זיי־נען פאָרגעקומען אונטערהאַנדלונגען צווישען די פאָרשטעהער פון פּיאַסט און ב"ד וועגען אַ בלאָק צו די סיים־וואַהלען, מיט פּיאַסט זיינען געווען פאָרשטעהער: ווויטאָס, קירנאָ און דעמבסקי, פון די ב"ד כאָמשינסקי און לאָמשינסקי, צו די אונטערהאַנדלונגען האָבען זיי אויך געצייגט די הויפּט פון ב"ד. צו קיין רעזול־טאַט איז מען נישט געקומען.

— דער געוו. סענאַטאָר־מאַרשאַלעק טראַמפּטשינסקי האָט בעשלאָסען אַרויס־צושטעלען זיין קאַנדידאַטור צום סיים. ער וועט קאַנדידירען אַלס פאָרשטעהער פון פּאָמאָזשע אויף דער ענדעקישער ליסטע.

— דער קלוב פון די סיים־ושראַגער־ליסטען האָט געלעבען אייגגעאָרדענט אַ פאַרטיי לכבוד די געוו. מאַרשאַלקען פון סיים און סענאַט. די מאַרשאַלקען ראַטאַי און טראַמפּטשינסקי האָבען זיך ראַרציג געזעגענט מיט די זשעדנאָלאָם־טען און זיי געדאַנקט פאַר זייער בוי־אונטערנער אינפאָרמאַציע • טעטיגקייט פון פּוילישען פּאַרלאַמענט.

— דער באַהן־מיניסטער ראָמאָצקי האָט אַרויסגעגעבען אַ צירקולאַר צו די באַהנדירעקציעס באַנק־דירעקציעס, אַז פון געלעבען אָן האָבען די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, ווי אויך די מאַרשאַלקען פון סיים און סענאַט פאַרלוירען דאָס רעכט צו פאָהרען בחנם מיט דער באַהן.

— געלעבען אַ גאַנצען טאָג האָט מאַר־שאַלעק ראַטאַי אויפגענומען געסט, וועל־כע זיינען זיך געקומען געזעגענען מיט איהם. מאָרגען, דאָנערשטאָג, 10 אַזייגער וועט דער מאַרשאַלעק אויפנעמען עס־ליכע צייטונגס־רעפּאָרטערן אויף אַ „געזעגענונגס־טיי".

— ביז איצט זיינען נאָך נישטאָ קיין שום ידיעות וועגען רעקרוטען פון מלוכה־פּראָקוראַטור צו פאַרשטייען דעם פּאַרמאַן פון די נייע וואַהלען. לויט דער קאָנסטי־טוציע דאַרף דער נייער רעקרוט ער־שיינען שפּעטסטענס 8 טאָג נאָכ'ן שלי־סען דעם סיים, און רעקרוט דאַרף אויך ענטשיידען ווערען דער אויך נעהמען דער וואַהל־קאַלענדאַר.

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) די וואַר־שאַווער פּאָליציי האָט געלעבען אַרעס־טירט דעם געוועזענעם אַבגעזעטצטען דעפּ. דימאָווסקי. דער אַרעסט שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט די צאָהלרייכע אַפערעס, וואָס דער „מעכטיגער" ענדעק־קישער דעפּוטאַט האָט אויסגעפיהרט און מען האָט פון זיין דעפּוטאַטישער אימוני־טעט מבטל.

נעכטיגע זיצונג פון סעניאָרען־קאָנווענט אין שטאָט־ראַט

נישט געבראַכט צו קיין שום רעזולטאַט.

די יודישע פראַקציעס זיינען נישט געקומען צו קיין הסכם וועגען די ערטער אין די קאָמיסיעס.

דער וואַהל פון די מיטגלידער אין די שטאָטישע קאָמיסיעס וועט פאָרקומען אויף דער דאָנערשטאָג'דיגער זיצונג פון שטאָט־ראַט.

נעכטען אָוונד איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סעניאָרען־קאָנווענט אין נייעם שטאָט־ראַט. צו דער קאָנפערענץ זיינען איינגעלאַדען געוואָרען פאָרשטעהער פון אַלע פראַקציעס, אפילו פון די, וואָס בעשטעהען נאָר פון 1 פּערזאָן. איני־דער עס האָט זיך געעפנעט די זיצונג, זיינען געפיהרט געוואָרען אונטערהאַנד־לונגען צווישען די יודישע פראַקציעס וועגען אַ פאַרשטענדיגונג פון פאַר־טיילען די ערטער אין די קאָמיסיעס, כדי אַזוי אַרום צו זיכערן אַ פאָרטרע־טערשאַפט פון דער יודישער בעפעל־קערונג אין אַלע קאָמיסיעס. צו קיין הסכם איז מען נישט געקומען און די יודישע פראַקציעס זיינען געגאַנגען צו־זאַמען.

צו די וואַהלען זיינען אַלוא געגאַנגען דער סאָציאַליסטישער בלאָק, אַלע אַנ־דערע פּוילישע פראַקציעס צוזאַמען בלאָק פון די ציוניסטען, אַגודה, אַנפּאַרטיי־אישע מיט די דייטש־בירגערליכע אין די אגודה צוזאַמען מיט ד"ר וויינצמאַן. דער רעזולטאַט איז געווען פאָלגענדער: אין דער פינאַנץ־קאָמיסיע, וואָס בע־שטעהט פון 15 מיטגלידער, האָבען די פּ.פּ.ס. בעקומען 9 ערטער, פּוילישער בלאָק — 4, ציוניסטען 1, און איינ'ן 15. מיטגליד האָבען די ציוניסטען און אגודה געהאַט גלייכע שאַנסען.

פּרעזעס האַלצנערבער האָט פאָרגע־לייגט אַ גורל, די אגודה איז דערויף גוט בעשטאַנען, און עס איז געוואָרען בע־שלאָסען, אַז דאָס דאָזיגע אָרט זאָל בלייבען אָפען ביז צו דער פּלענאַר־זיצונג פון שטאָט־ראַט, וואָס וועט פאָרקומען מאָרגען דאָנערשטאָג.

אין דער קאָמיסיע פון אַלגעמיינע ענינים, וועלכע בעשטעהט פון 15 מיט־גלידער, איז געווען דערזעלבער רעזול־טאַט, וואָס אין דער פינאַנץ־קאָמיסיע.

אין דער רעגולאַמין־קאָמיסיע, וועלכע בעשטעהט פון 12 מיטגלידער, האָט דער סאָציאַליסטישער בלאָק בעקומען 8 ערטער, פּוילישער בלאָק — 3 און די ציוניסטען 1 אָרט.

אין דער אַרבייטס־קאָמיסיע, וועלכע בעשטעהט פון 11 מיטגלידער, האָט דער סאָציאַליסטישער בלאָק בעקומען 7 ערטער. דער פּוילישער בלאָק 3 און די ציוניסטען 1. צוליב דעם, וואָס די מאַרזעליען וועגען נישט פאַרעקומען לויט אַ פאַרשטענדיגונג פון די פראַקציעס גאָר לויט'ן פּאַרטיי־שליסעל, האָט דער פּרעזעס האַלצנערבער ערקלערט פאַר צוזעקלאָג די ווייטערדיגע זיצונג פון סעניאָרען־קאָנווענט און אַפּצושטעלען די ווייטערדיגע רעזולטאַט פון די וואַהלען אין די קאָמיסיעס אויף דער דאָנערשטאָג'דיגער פּלענאַר־זיצונג.

פאַר'ן שליסען פון דער זיצונג האָט דער פאָרשטעהער פון דער אגודה־פראַק־ציע האַלמאַן ל. מינצבערג אָבגעגעבען אַן ערקלערונג, אַז אויב די ציוניסטען וועלען ביז דאָנערשטאָג נישט קומען צו קיין הסכם מיט דער אגודה, וועלען זיי־נע חברים אין שטאָט־ראַט זיין געצוואונ־גען אָפּצוגעבען זייערע שטימען פאַר'ן סאָציאַליסטישען בלאָק און די יודישע בעפעלקערונג וועט דורך דער צוזאַמענ־קומט פון אַנדערע פאָרשטעהער אין שטאָט־ראַט, נישט האָבען קיין פאָרשטע־הער אין אַ גאַנצער ריי וויכטיגע קאָ־מיסיעס.

—

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר געמט-אהן פון 6 ביז 7 אין אוונט.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישטצוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16 :אדרעס

טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

אין קעניגרייך רומעניע איז עפעס קאליע געווארען.

אין קעניגרייך רומעניע הויבט עפעס אן קאליע ווערען. אין לאנד הערשט ווייטער א שטרענגע צענזור, וועלכע זוכט גרינדליך דורך יעדע ידיעה, וואס נעהט קיין אויסלאנד. אבער די פערשידענע אבליייקענונגען, וואס ווערט דורך דער רומענישער אפיציעלער טעלעגראפען-אגענטור פון צייט צו צייט צערשיקט אין דער ווייטער וועלט, בעווייזען, אז אין לאנד איז נישט אלץ איז ארדנונג...

אט האט די רומענישע טעלעגראפען-אגענטור „ראדאר" פונאנדער-געשיקט א קאמוניקאט, וואו עס ווערען אבגעלייקענט די קלאנגען, אז דער קעניג קארל איז אין יאהר 1914 פערגיפטעט געווארען פון דער בראטיאנו-פארטיי. פארוואס האבען זיך די קלאנגען בעוויזען גראד איצט און פאר-וואס ווערען זיי דוקא היינט אבגעלייקענט. אין רומעניען האט מען דאך ליב פון א זעלכע זאכען צו מאכען אפט „א שווייג"?

דאס אלץ שטעהט געוויס אין צוזאמענהאנג מיט דעם פלוצלינגדיגען טויט פון ביז-איצטיגען פרעמיער בראטיאנו.

דער פרעמיער איז געווען קראנק. ער האט זיך צוגעסיהלט, די דאק-טוירים פון קעניגליכען הויף האבען בעהאנדעלט, זיי האבען פעסט-געשטעלט, אז ס'איז נויטיג... א אפעראציע, מ'האט די אפעראציע געמאכט און בראטיאנו האט בעקומען א... בלוט-פערגיפטונג, פון וועלכער ער איז געשטארבען. און דאס אלץ איז געשעהן מיט א אומגעוועהנליכער גע-שווינדקייט. נאך איידער ס'האט זיך בעוויזען דער ערשטער קאמוניקאט וועגען בראטיאנו'ס קרענק, איז שוין געקומען די ידיעה וועגען זיין טויט.

איז איצט א וואונדער, וואס אין אויסלאנד זענען פערשפרייט קלאנ-גען איבער אנ'אומנאטירליכען טויט פון בראטיאנו?

אז צווישען בראטיאנו און דעם רומענישען קעניגליכען הויף האבען געהערשט געשפאנטע בעציהונגען, איז שוין א אלט-בעקאנטע זאך. דער איינגעטליכער נישט געקרוינטער קעניג פון רומעניען איז געווען בראטיאנו, וועלכער האט געהאט דורך זיין גאנצען לעבען דעם איינציגען ציל, אז די „מרויו" זאל זיין. וואס שוואכער, כדי ער (אהן דער מרויו) זאל האבען די גאנצע מאכט אין דער האנד.

בראטיאנו איז דערום געווען אזא שטארקער געגנער פון ענערגישען מרוין-פרינץ קארל, ביז לייכטער איז איהם געווען צו רעגירען מיט דעם קליינעם 6-יאהריגען קעניג און דעם מאכטלאזען רעגענטשאפט-ראט.

הייסט עס, אז די געגנער האבען אבגערוימט דעם צו מעכטיג גע-ווארענעם בראטיאנו פון קאמף-פלאץ פון דער פאליטיק?

מיר זענען ווייט פון דאזיגען קאמף-פלאץ און ס'איז דעריבער שווער צו אורטיילען. איינס שטעלט זיך אבער קלאר ארויס פון די אלע ידיעות און אבלייקענונגען:

אין קעניגרייך רומעניען איז עפעס נישט אין ארדנונג.

• • •

דער ביאליסטאקער זעלבסטמערדער.

ביאליסטאק האט די טעג בעגלייט צו דער קבורה א יודישען זעלבסט-מערדער, א קרבן פון דער קאנצעסיע-גזרה. מען האט ביי דעם דאזיגען יונג פארם צוגענומען זיין לאנג-יעהריגע שענקער-קאנצעסיע, דאן האט מען איהם מיט עקזעקוציעס אזוי ווייט רואינירט, אז ס'איז איהם נישט געבלי-בען קיין אנדערער אויסוועג, ווי אויסגעלייזט צו ווערען דורכ'ן טויט.

ס'איז ביי אונז אין דער לעצטער צייט שטיל געווארען, מען האט אויפגעהערט רעדען וועגען די פערשידענע גזרות.

זענען די גזרות שוין אבגעשאפט געווארען. האבען זיי שוין אויפגע-הערט צו פלאגען די יודישע בעפעלקערונג?

ניין! די צייט האט נאר אבגעשטומפט דעם קול פון אונזער ווער-געשריי. מיר האבען זיך צוגעוועהנט צו די צרות און מיר האבען אויפ-געהערט קלאגען און שרייען.

דער ביאליסטאקער יודישער שענקער איז נישט דער איינציגער. ביי הונדערטער אנדערע יודישע שענקער און טראפיקאנטען אין גאנץ פוילען האט מען אבגענומען זייערע קאנצעסיעס און מען נעמט זיי אויך ווייטער אוועק, הונדערטער אנדערע יודישע סוחרים ווערען אויך איצט ווייטער רואינירט פון די שווערע שטייערן, נאר מיר האבען זיך שוין צוגעוועהנט צו די צרות און מיר הויבען זיי אן בעטראכטען אלס א גוימווערינסיים.

דער זעלבסטמארד פון ביאליסטאקער יודישען סוחר איז אבער א שארפער פראטעסט געגען דער דאזיגער גלייכגילטיגער בעציהונג פון אונזער זייט צו די עולות, וואס ווערען אונז געטוהן.

שלום גאטליב.

אויסגעגעבען 77,000 פונט פאר ארבייטלאזען-שטיצע אין תל-אביב זייט אפריל 1926.

ירושלים. (י.ט.א.) ווי עס איז מיטגעטיילט געווארען, איז אין תל-אביב אויסגעגעבען געווארען אויף ארבייטס-לאזען-שטיצע, זייט חודש אפריל 1926, א סומע פון 77,000 פונט. דער סיסטעם פון ארבייטסלאזע-אונטערשטיצונגען איז איינגעפיהרט געווארען זומערצייט אין יאהר 1926. אין משך פון די ערשטע 9 חדשים איז אויסגעצאהלט געווארען 5000 ארבייטסלאזע א סומע פון 54,205 פונט.

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט זיך בעמיהט איבערגעבען פון אונטערשטי-צונגס-סיסטעם צו קאנסטרוקטיווער הילף. דאס איז געלונגען דורכפיהרען אין חיפה און טבריה. אין תל-אביב איז אבער צו-ליב דער גרויסער צאהל ארבייטסלאזע געבליבען דער סיסטעם פון געלד-אונ-טערשטיצונגען.

יודישע נייעס.

4,437 יודישע אימיגראנטען אנגעקומען קיין אמעריקא אין דריי מאנאטען.

ניו-יארק. (י.ט.א.) פון דער בע-ריכט פון „היאס" פאר דעם 3-טען קווארטאל ה. י. (יולי-סעפטעמבער) איז צו זעהען אז אין דעם פעריאד זענען אנגעקומען קיין אמעריקא 4,437 יודען, דערונטער 597 אויף א צייטווייליגען בע-זוך.

מזרחי-דעלעגאציע אנגעקומען פון א"י קיין אמעריקא.

ניו-יארק. (י.ט.א.) דא איז אנגע-קומען די מזרחי-דעלעגאציע פון ארץ-ישראל. די דעלעגאציע בעשטעהט פון די פיהרער פון וועלט-מזרחי: הרב מאיר בערלין, הרב י. פישמאן און דער הויפט-רב פון תל-אביב הרב בן-ציון עוזיאל פון די ספרדים.

אויסגעפיהרט דעם טויט-אור-טייל אויף באראוואסקי.

מאסקווא. (י.ט.א.) ווי מיר האבען אין זיינער צייט מיטגעטיילט אין דער בעאמטער פון פינאנץ-קאמיסאריאט באראוואסקי (א יוד) פעראורטיילט געווא-רען צום טויט. באראוואסקי איז בע-שולדיגט געווען אין דעם, אז פערנע-מענדיג וויכטיגע אמטען אין די פינאנץ-דעפארטאמענטען פון וויטעבסק, בריאנסק און קורסק האט ער אומעטום פערלייכ-טערט די סוחרים די איינקונפטס-שטייערן מאראווס ער האט פון די סוחרים בעקו-מען גרויסע כאבאר: צוזאמען מיט באַ-ראוואסקי'ן איז געשטאנען פאר'ן גע-ריכט א גאנצע גרופע מיטהעלפער און כאבאר-געבער, כמעט אלע יודען, פון וועלכע איינער, פאראן, איז אויך פער-אורטיילט געווארען צום טויט, און די איבריגע צו פערשידענע טערמינען געפענגניש.

אויפ'ן סמך פון דער אמנעסטיע לכבוד דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון דער רע-וואלוציע, האט דאס פרעזידיום פון „ציק" פערביטען באראוואסקי'ן דעם טויט-שטראף אויף 10 יאהר געפענגניש. בנוגע באראַ-ראוואסקי'ן האט דער „ציק" איהם אנער-קענט אלס בייוויליגען כאבארניק אויף וועלכען די אמנעסטיע איז נישט חל, און האט בעשטעטיגט דעם טויט אור-טייל. פון דעם הויך-געריכט דער אור-טייל איז שוין אויסגעפיהרט געווארען.

—o—

די ארטאדאקסיע אויפ'ן שיידוועג

פון ש. י. סמאפגיצקי.

עס איז געווען א צייט, ווען די ארטא-דאקסיע איז געווען דער אקטיווסטער טייל פון דער יודישער געזעלשאפט, דאס איז געווען גאנץ נאטירליך, ווארום ווער איז נאך אזוי מסוגל צו ארבייטען לשמה זיך איבערגעבען דעם טובת הכלל, ווי דער אמת'ער פרומער יוד, דער מאמין, וועלכער ווייסט און איז איבערצייגט, אז פאר זיינע מעשים וועט ער בעקומען דעם שכר, וועלכער ווייסט, אז אלץ וואס ער טוט פאר'ן צווייטען איז ער מקוים א מצוה, וואס וועט איהם לעתיד לבוא פערדעכענט ווערען.

דער פרומער יוד איז דערום געווען דער גרויסער עסקן, דער שתדלן דער וואס האט זיך מוסר נפש געווען פאר דער קהלה, דער וואס איז אפילו געגאנ-גען אויף קדוש השם ווען עס האט בע-געלטען צו ראטעווען דעם כלל אדער אפילו א יחיד. מיר ווייסען פון דעם כלל: כל המקיים נפש אחת, ווער עס דער-האלט אפילו נור איין נפש, איז גלייך ווי ער וואלט דערהאלטען א גאנצע וועלט און יודען האבען געהאלטען פון דעם כלל און האבען עס מקיים געווען אזוי אפט ווי עס איז געקומען צו דער האנד.

אין די לעצטע יאהרען האט זיך די ארטאדאקסיע ארויסגעצויגען פון גע-זעלשאפטליכער ארבייט, אדער, ריכטיגער געזאגט, זיי האבען זיך געלאזען ארויס-שטיפען און דעם פלאץ האבען אנדערע פערנומען, סיבות זענען דערצו געווען א סך. דערהויבט האט געווירקט דער פאקט וואס די עסקנות האט א געוויסע צייט אנגענומען ביי אונז א רעוואלוציאנערע פארב, עס האט געשמעקט מיט מרידה במלכות און דערצו זענען די ארטאדאק-סען, לויט זייער מהות נישט פעהיג.

אבער די צייט איז שוין אוועק, אלץ לעבען מיר אומעטום אין נארמאלען פערי-העלטניסען, די געזעלשאפטליכע ארבייט, אויף וואס פאר א געביט עס זאל נישט זיין, איז היינט לעגאליזירט, קיין אויסע-רע סיבות וואס זאלען שטערען דער ארטאדאקסיע זיך אפצוגעבען מיט גע-זעלשאפטליכער ארבייט, זענען נישטא, אפילו דעם סאציאליזם וויל מען פאר'ן פרומען יודען כשר'ן. עס העגגט דערום נאר אפ פון דער ענערגיע און ארבייטס-מעהיגקייט פון דער ארטאדאקסיע, זי זאל פערנעהמען דאס ארט וועלכער עס קומט איהר לויט איהר צאהל און בע-דייטונג אין אונזער לעבען.

און עס ווייזט אויס, אז אין געוויסע קרייזען פון דער ארטאדאקסיע הויבט

מען זיך אן ערנסט פערטראכטען איבער די אויפגאבען וואס שטעהן פאר דעם יודישען כלל און די ראל וואס די אר-טאדאקסיע דארף און קען אין זייער פערווירקלונג שפילען. אין דער בעצי-הונג איז אינטערעסאנט דער צוזאמענ-פאהר וואס איז מיט א קורצער צייט צו-ריק פארגעקומען אין ענגלאנד.

די יודישע קבוצים אין די קליינע מדינות וועלכע זענען געשאפען געווא-רען אין די באלטישע לענדער, געפינען זיך אין א זעהר שווערער לאגע. פון איין זייט זענען זיי, מראדיציאנע און לע-בענסשטייגער, א טייל פון גרויסען יודי-שען קיבוץ וואס האט אמאל געהייסען דאס רוסישע יודענטום, פון דער אנדע-רער זייט זענען זיי אפגעטיילט פאליטיש און ממילא אויך קולטורעל פון דעם גרעסטען טייל געהעריגע רוסישע יודען. זיי מוזען מאכען שבת פאר זיך אדער עס פעהלען זיי די מכשירים דערצו. אי-בערהויפט איז שווער דער ארטאדאקסיע אין יענע לענדער זיך צודערהאלטען און צו שפילען די נעהעריגע ראל אין דער געזעלשאפט. די פאליטיק אין יע-נע לענדער, בעזונדערס אין לעטלאנד ווערט געפיהרט אין א ראדיקאלער ריכ-טונג. אויב עס זענען דא ארטאדאקסי-שע פערשטעהער אין די געזעצגעבערי-שע אנשטאלטען, האבען זיי איצט זייער איינפלוס פערלוירען, ווייל זיי גע-הען האנד ביי האנד מיט די רעכטע און זענען ציזאמען מיט זיי געפאלען.

עס שטעלט זיך ארויס די פראגע: צי פון די ארטאדאקסיע שטענדיג געהן רעכטס? און פארוואס זאל זי נישט טא-רען געהערען צו א לינקער קאאליציע?

די פראגען זענען אויך יענעם צוזא-מענפאהר נישט געהערען אזוי שארף און בולט פארמולירט, ווי מיר טוהן עס. אבער פון די וכוחים וואס זענען דארט געהערען געפיהרט. און דער עיקר פון דער פראגע וואס איז געווארען ארויס-געריקט, האט מען ארויסגעהערט די שאלות. בעזונדערס אינטערעסאנט איז געווען די פראגע וועגען בעטייליגען זיך אין דער שאפען א בעזונדערע געזעלשאפט צו שטיצען די יודישע קרים-קאלאניזאציע. די מעהרהייט האט געהאלטען, אז עס איז נויטיג אזא ארטאדאקסישע געזעל-שאפט, נאר דער „ראגאטשאווער עלוי" דער בעריהמטער דווינסקער גאון איז געווען געגען דער שאפונג פון אזא גע-

זעלשאפט און האט געהאלטען, אז מען דארף נאר שטיצען די קוסטארען ד. ה. די האנדווערקער פון רוסלאנד.

די בעשלוסען פון יענער קאנפערענץ זענען נישט וויכטיג: מיר האבען נאר געוואלט אנווייזען, דאס אין די ארטא-דאקסישע קרייזען הויבט מען אן זיך נעהנטער צו אינטערעסירען מיט די פראָ-בלעמען וואס דאס מאדערנע יודישע לעבען רוקט ארויס. אפילו די קרים-קאלאניזאציע קען ווערען א פראבלעם פאר ארטאדאקסישע עסקנים און מ'קען פון רעליגיעזען שטאנדפונקט האבען א פאזיטיווע בעציהונג צו איהר.

די ארטאדאקסיע שטעהט אויפ'ן שייד-וועג, און עס העגגט אפ פון איהרע פיהרער, זאל זי געהען אויפ'ן אלטען וועג וואס ליגט ביי דער זייט פון ברייטען טראקט, אדער זי זאל געהען אויף נייע וועגען.

—•—

אמעריקא עקספארטירט אנטיסעמיטיזם.

פילמס, וואס פערשפרייטען סם געגען יודען.

אין ניו-יארקער „טאג" לייענען מיר: ווען פארד האט חרטה געהאט אויף זיין אנטי-יודישער אגיטאציע און האט צוגעזאגט אפצושטעלען די פערשפרייטונג פון יודען-האס, וואס האט געהאט איהר צענטר אין דעטראיט און איהרע צווייגען איבער דער גאנצער וועלט, האט מען געגלויבט, אז מען איז שוין פערטיג מיט אמעריקא אלס עקספארט-לאנד פון אנטיסעמיטיזם. די יודישע עפענטליכע מיינונג אין אמעריקא איז בכלל אנ'אפטי-מיסטישע, און ס'האבען נישט געפעהלט קיין נביאים וואס האבען פעראויסגעזאגט א נייעם פעריאד, אין וועלכען ס'וועט בכלל נישט זיין קיין פלאץ פאר אנטי-סעמיטיזם. און אין דער דאזיגער וועלט אהן אנטיסעמיטיזם האט דאס אמעריקא געדארפט פערנעהמען דעם ערשטען ארט, און מ'האט די נביאים געגלויבט אויך. אזא איז שוין די מענשליכע נאטור. מען גלויבט, וואס עס לוינט זיך, וואס ס'איז אנגענעהם צו גלויבען.

ערשט לאזט זיך אויס, אז די האפנונג איז געווען א פריהצייטיגע. פארד איז טאקע ענטשוויגען געווארען, אבער עס זענען נאך געבליבען אנדערע אין אמע-ריקא, וואס רעדען אויף זיין אמאליגער שפראך קענען אונז. עס לאזט אונז ווי-סען ד"ר לודוויג האלענדער, דער די-רעקטאר פון „צענטראל פעראיין" פון בירגער פון יודישען גלויבען אין דייטש-לאנד", אז דער אמעריקאנער פילם „קינג אוו קינגס" העלפט פערשפרייטען אנטי-סעמיטיזם אין איירא, און די צרה מיט די אמעריקאנער קינא-בילדער איז נישט נאר, וואס זיי קענען קאנקורירען מיט די אייראפעאישע פילם-בילדער און ווערען וואס ווייטער אלץ מעהר און מעהר פערשפרייט אין אלע אייראפעאישע לענדער נאר וואס זיי טראגען מיט זיך אומעטום, וואו זיי ווערען געוויזען, דעם פראפעסיאנאליזם פון אמעריקא. אנ'אמעריקא-נער פילם ווערט בעטראכט פאר א שטיק אמעריקא און אין די דאזיגע שטיק אנטיסעמיטיזם, ווערט באלד אויסגע-טייטשט, אז גאנץ אמעריקא איז געגען יודען. און אונזער די אימיגע בעדינ-גונגען, ווען די גאנצע וועלט האלט אלץ אין איין איבערנעהמען אמעריקאנער מנהגים, איז דער אמעריקאנער אנטיסע-מיטיזם טאפעלט געפעהרליך. ווערים ניט נאר איז ער שעדליך אויפ'ן פלאץ, נאר ער פיהרט דערצו, אז מען זאל איהם נאכמאכען אויך אין אנדערע ערטער.

ס'איז נאר א גרויסער שאד, וואס עס איז לייכטער אנצווייזען אויף דער מכה, ווי צו געפינען א רפואה. א וועג, ווי אזוי אפצושטעלען דעם עקספארט פון אנטיסעמיטיזם פון אמעריקא איז נאך אלץ נישטא. צענזור וועלט דא, אגשטאט צו העלפען, נאך ערגער געמאכט. אפעלירען פאר יושר איז אויך נישט צו וועמען. די פילם-געזעלשאפטען רעכנען זיך בלויז מיט פראפיטען און מיט קיין אנדער זאך נישט.

ס'איז נאר צו האפען, אז אין אמעריקא גופא וועט דער עולם איינזעהן דעם אומזין און די לעכערליכקייט פון פילם-בילדער, וואס זוכען אויפרעגען איין פאלק געגען אנדערען. און אויב ס'וועט נישט זיין קיין מארק פאר אנטיסעמיטישע פילמס אין אמעריקא, וועט ממילא נישט זיין וואס צו עקספארטירען.

אויף ווי ווייט די דאזיגע האפנונג איז עבערינדעט אויף פאקטען, לאזט זיך דערווייל נישט פעראויסזאגען, אבער עס קען קיין ספק נישט זיין, אז די יודישע קינא-בעזיצער וואלטען געקאנט אסך אויס-טון דערביי, ווען זיי וואלטען געשאפען קאן-זיינער אויפמערקזאמקייט און גע-טראגען זייערע געלדער צו די קאסעס פון יענע פילם-בילדער, וואס בעליידיגען נישט די יודישע געפיהלען.

בין איך געווען גערעכט?

(טריומף פון אַ נאוואמיעסקער) — פון י. אבערזשאנעק.

אויפ'ן צוזאמענפאהר פון „שערבעגר פון די פוילישע שטעט" אין ווארשא, האט דער ב רעפערענט פון שטעטעל שאנאוויליא (פיוטנער קרייז) ארויסגע-טראגען א רירנדען פערשלאג צו דער רעגירונג, אז דעם געזעץ וועגען זונטאג-רוה, זאל צוגעפאסט ווערען צו די לע-בענס-בעדערפעניסען פון דער שטאטישער און דארפישער בעפעלקערונג, וועלכע לײדען שטארק דערפון, וואס די געשעפ-טען און פריווער-אנשטאלטען ווערען זונטאג געשלאסען
(פון דער פרעסע).

— נו, ווער איז געווען גערעכט: איך, צי איהר? ווער האט א ווייטען בליק, ווער איז א רואה את הנולד, איהר צײ-טונגס-מענשען, צי איך פראסטער נקצעל חויזענצייג פון נעוואמיעסקע גאס? א יא, ס'זענען מקוים געווארען מיינע רייד! איהר געדענקט, וואס איך האב אייך גע-זאגט מיט יאהרען צוריק, ווען ס'איז ארויס דאס געזעץ וועגען זונטאג-רוה? איהר געדענקט ניט? וועל איך אייך דערמאנען:

— צו וואס, דאס ליארמען און פראָ-טעסטירען? וואס רייסט איהר קברים? זיי וועלען נאך, האב איך געזאגט, זיך בעטען אז מ'זאל דאס געזעץ מבטל מא-כען, און עס וועט איהר דאך, אז איך בין געווען גערעכט!

ווי איהר קוקט מיך אן, האב איך די גזרה שוין לאנג פערגעסען און פערגעסען, א יוד, בארט א נעוואמיעסקער יוד, גיט זיך אנ'עצה. א סוחר מוז זיין פערזעהען מיט „איינגעבונג" און מיט „אונטערגעבונג", א שעהן פנים וואלט מען געקענט האבען היינטיגע צייטען, מ'זאל נישט געפונען א ריכטיגען אויסגאנג...

און ווער מיינט איהר, האט מיטגע-האלפען דערצו, אז איך זאל די גזרה פערגעסען? — גראבסקי! א דאנק גראב-סקי'ן איז מיר די גאנצע מעשה מיט'ן זונטאג-רוה ארויס פון קאפ, פער-קעהרט: א סך מאל האב איך דעם מחבר פון'ם געזעץ געשיקט וויזענד ברכות. א קליינינקייט, נאך א טאג פטור פון רע-יצעס. נאך א גאנצען טאג נישט זעהן די בעלי חובות פאר די אויגען. א טאג נישט זעהן די חברה מיט די „וויאזד-קעס" אויף די היטלען און מיט די טעקעס אונטער די ארימס. מיינע שכנים וועלען מיר נישט די יאהרען פערדרעהען מיט דעם טעלעפאן. נאך א טאג אין וואך נישט בעקומען די „קאלארעווע" אתובי ידידי-בריוועלער פון די בענק. א טאג וועניגער נעפרוווירען, אדער פערברענט ווערען פון דער היץ. זיך איינגעבערענט א טאג ענטפערען די שנארער'ס: — „נישטא וואס צו געבען!..." געשפארט א טאג עלעקטריע, א טאג בעהייצונג, א קליינינ-קייט — א טאג!...

יא, ניט איינמאל האב איך דעם מחבר פון זונטאג-רוה געבענטשט אריכת ימים.

און, דעם אמת זאגענדיג, איז שוין דער זונטאג-רוה מיר ארײן אין די ביינער, איך האב מיך שוין אזוי צוגעוואוינט צום זונטאג-רוה, אז ס'וואלט מיר שוין טאקע זעהר שווער געווען זיך פון איהם אפ-צוגעוואוינען.

געסט, פערבעט איך נישט שבת, נאר זונטאג. א זיצונג אין סוחרים-פעראיין מאכט מען נישט שבת צו נאכטס, נאר זונטאג צו נאכטס. אין טעאטער, אדער אין קינא גייט איך נישט פרייטאג, ניט שבת, נאר זונטאג, ס'איז קעפס מעהר אינטעליגענטיש צו געהן אין טעאטער ערב זונטאג... מ'טרעפט זיך מיט דער שמיטעלאנקע, מ'זעהט אויס „לייטישער"... זונטאג, פונקט ווי שבת, טו איך מיר אן די נייע קאפאטע, די מיט גלאנץ אפגע-פוצטע שטיוועלעך, וואש מיך אפ מיט פולס-זייף, פערקעם מיר ס'בערדעל, און גיה מיר ארויס אויף מיין זונטאג-שפאציר. אויף מיין וועג, מיינע עקכטער, האל-טען שטארק פון זונטאג-רוהת. דער בעסטער שפאציר אויפ'ן „דעפטאק", זאגען זיי, איז דער זונטאג'דיגער פארמיטאג, מ'טרעפט זיך מיט די „בעסטע געזעלשאפט".

וואוילטעטיגע פערשטעלונגען, פאר-אָ-קלאקען פאר א „צעל דאבראטשינני", אפצייכענען-טעג, אלץ ווערט בעשטימט אויף דעם „כמו שבת", ד.ה. זונטאג... הקיצור, דער זונטאג-רוה איז שוין ביי מיר א שטיק טראדיציע, א געוואוינהייט, און ווי זאגט איהר: די געוואוינהייט איז די צווייטע נאטור.

דאס זאגט ראובן, און וואס זאגט שמעון? וואס זאגט דער שאמעטיל-ווער סטאראסטע? מ'דארף אפשאפען דעם זונטאג-רוה, ווי קומען ושידעס צו געני-סען פון אונזער זונטאג? דער זונטאג איז דאך אונזערער. ער וויל נישט, זאגט ער, קלאפען אין די אונטער-טירען, און מיט הארץ-קלאפעניש קויפען א פאר הוי-זען. פארוואס זאלען די יודען קויפען פרעש און פראנק, און מיר, מאליאקען, זאלען זיין „נעקרעפטעוועט"?

פארוואס זאלען יודען שבת פרעי זיך שערען און ראזירען און פאר אונז זענען די רעסטוראנטס זונטאג פערמאכט אויף שלאס און ריגעל, און מיר מוזען זונטאג געהן מיט בעוואקסענע בערד? ניין! שרייט אויס אונזער סטאראסטע: מיר, מאליא-קען ווערען דאס נישט פערשטייגען, ס'איז אונזער פוילען, ס'איז אונזער זונטאג, נישט זייערער, מיר וועלען נישט דער-לאזען אזא חילול זונטאג...

נו, פרעג איך אייך: ווער איז געווען גערעכט: איך, צי איהר? צו וואס דאס שרייען? צו וואס פראטעסטירען? אויב שרייען, אויב פראטעסטירען, האב איך דאן געזאגט, איז נישט היינט די צייט, און אויב נישט מיר, פראטעסטירען וועלען אי"ה אנדערע.

נו, ווער איז געווען גערעכט?

—o—

לאדזער כראניק.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1907

דאס פאליציאיש-מיליטערישע ביורא גיט מאגיסטראט מאכט בעקאנט, אז מארגען, דאנערשטאג, דארפן זיך שטעלן צו דער רעגיסטראציע אין לאקאל אויף פיאטרקאווסקע 10. די געבוירענע אין 1907, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9. פאליציי-קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען פון A ביז Z.

פאר נישט צושטעלן זיך קען א געהעריגען מאטיוו אין ריכטיגען טערמין דראהט א שטראף פון 500 זל. אדער 6 וואכען ארעסט אדער אויך ביידע שטראפען צוזאמען.

נאכט-דיזשור אין די אפטייקען.

(§) היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: ליפיעץ, פיעטריקאווער 193, מילער פיעטריקאווער 46, גראשקאווסקי קאנסטאנטינער 15, גערטנער, ציגעלנאס 64, ניעוויאראווסקי, אלעקסאנדערנאס 37, יאנקיעלעוויטש, אלטער מארק 9.

עקספארט פון טעקסטיל-סחורות אין אקטאבער.

(ג) פון א בעריכט פון לאדזשער פוילישע טעקסטיל-עקספארטער פערבאנד, שטעלט זיך ארויס, אז במשך פון פארגאנגענעם חודש האבען די לאדזשער עקספארטערען ארויסגעשיקט קיין אויסלאנד לאדזשער און ביאליסטאקער טעקסטיל-אויספאבריקאטען און א קוואנטום פון 566,340 קילא אויף דער אלגעמיינער סומע פון 6,371,000 זלאטעס. דערביי איז ארויסבעצאהלט געווארען 152,000 זל. פאר פארב.

פינפצעהן טויזענד אפעלאציעס אויף איבערשאצונגען פון הכנסה-שטייער

גרויסע פערביטערונג אין די לאדזער סוחרישע קרייזען געגען די שאצונגס-קאמיסיעס.

אין די לאדזשער סוחרישע קרייזען ווייכט מען נאך נישט געגוי וויפיל אפעלאציעס זענען די איבערשאצונגען פון הכנסה-שטייער עס זענען ביז איצט שוין ארייגעטראגען געווארען. לויט די ביז איצטיגע ציפערן איז מען זיך משער, אז הייאר רופען בעו'עולה'ם פון די איבערשאצונגען זיין 70—80 פראצענט פון אלע שטייער-צאהלער, בעת דאס פאריגע יאהר האבען אפעלירט אויף די איבערשאצונגען פון הכנסה-שטייער 50 ביז 60 פראצענט פון אלע לאדזשער סוחרים.

ווי מען אינפארמירט אונז האלטען די לאדזשער פינאנץ-אמטען שוין האבען דערהאלטען 15—20 טויזענד אפעלאציעס, בעת די גאנצע צאהל בירגער, וואס דארפען צאהלען הכנסה-שטייער בעטרעפט נישט מעהר ווי 25,000 פערזאן. עס איז, אלזא, נישט קיין ספק, אז די זאפעלאציע איז א שרעקליכע.

סוחרים דערציילען דערביי מיט פערביטערונג וועגען דעם, אז די שאצונגען פון די שטייער-קאמיסיעס ווערען געפיהרט אזוי וועלכען עס איז ראציאנעלען מוטמעס, נישט רעאל און נישט דורכפיהרבאר, און דערמיט שטעלט פאר דער בעפעלקערונג, און קומט מען זיך נאך צו דער פראקטיק פון די שאצונגס-קאמיסיעס מוז מען פעסט שטעלען, אז די גרעסטע פערצאנטענע-רונג בעזאגען די שטייער-צאהלער, וואס מען בעטראגען די שטייער-צאהלער, דארף און מאן טראגען דער לאדזשער שטייער-אייפשטעטצונגס-אפאראט.

דערביי איז מען נישט קען וואס דער, וואס די שטייער-צאהלער זענען געצוואונגען ארויסצוטראגען מאסען אפעלאציעס. דאס אגענטורליכע מעטען ריכטיג גיטשעהען די הויה פון'ם פערדינסט און די פארזיגונג אפצוהאלטען די עקזעקוציעס זענען גורם דערצו, אז די סוחרים אלס בירגער, הערען אויף צו האבען צוטרוי צו שאצונגס-קאמיסיעס, עס פרענגט צו א אינגאנצע וואקסענדער דעמאראליזאציע. נאך מער גיט ווירקט די לעצטע פעראדנונג וועגען פערשטארקען די עקזעקוציעס. דאס לאדזשער סוחרים טעציעל פיהלט די שווערע לאסטען פון נישט-נלמלטעכניגען און אונגערעכטע אופן בעשטייערונגען.

די אלע פראגען זענען בעריהרט געווארען אויף א קאנפערענץ פון לאדזשער סוחרים, וועלכע האבען בעשלאסען פון דאס ניי צו אונטערנעהמען אין ווארשא וועגען הנחות.

—0—

איבערגעטראגען דאס מיליטער געריכט.

געשטערן איז דאס מיליטער-געריכט איבערגעטראגען געווארען פון מאקיאוושקע גאס אויף יערושינסקע.

ווער ווייס?

געשטערן איז דער פרזה איז דאס 15-יעהריגע יונגעל פיוטיש שטאמאטוסקי פון וואשענגראד, וואס איז געקומען מיט א וואגען אויפעסט קיין לאדז אויף און נאך איז מעהר זוך נישט אומגעקערט. ווערט עס ווייסט עפעס וועגען אים ווערט געבעטען צו מעלדען צו געלוט לוזאן ווזמיש זגערושער 15 אדער אין דעלעגאציע משפחה-בעשעפט פון ליבאוויטש אויף פושקינשטראסע 2.

היינט שפילט עריקא מארי.

עריקא מאריני, די בעניאלע יודישע פידלערין, ליבלינג פון לאדזער פובליקום ווייט מעהרערע יאהרען, טרעט היינט אויף אין „פילהארמאניע" נאך א לענגערע הפסקה. די יונגע עריקא מאריני האט שוין בעוויזען צו בעצויבערן כמעט א גאנצע וועלט מיט איהר שפילען. אויך איהר היינטיגער קאנצערט אין לאדז איז א געזיכערטער.

קופאן № 99
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיטצער פון דיזען קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנזול פון „לאדזער טאגעבלאט".
גילטיג היינט. מיטוואך, ד. 30. נאוועמבער פון 8—9 אב.

טראמוויי-ארבייטער פאדערן די 13-טע פענסיע.

(ב) דער פערבאנד פון די טראמוואי-ארבייטער האט זיך געווענדעט צו דער דירעקציע מיט א פאדערונג אויסצושאפען די קאטעגאריעס פון שטענדיגע און נישט שטענדיגע ארבייטער און וועגען אויסצאהלען די 13. פענסיע.

אין ענטפער האט די דירעקציע בעשלאסען צו פערקלענערן די צייט פון אומבעשטענדיגער ארבייט פון 5 אויף 3 חדשים, וואס שייך אבער די פראגע וועגען דער 13. פענסיע, האט זי געענטפערט מיט א אפזאג, ווייל די דאזיגע פענסיע האט געהערט געגעבען ווערען אין דער צייט פון דער דעוואלואציע אבער נישט איצט בעת דער זלאטי איז סטאביליזירט.

די ארבייטער האבען בעשלאסען דעם ענין ארומצוטראגען אויף א אלגעמיינער פערזאמלונג.

ווי גרויס איז געווען די לאדזער שחיטה אין אקטאבער?

(ג) אין משך פון חודש אקטאבער ד. י. זענען אין שטאטישען שלאכט-הויז געשאכטען געווארען 1799 קיה, 1682 קעלבער, 891 שאפען און קאזעס.

אין באלאטער שלאכט-הויז זענען אין פערלויף פון דער זעלביגער צייט געשאכטען געווארען 2194 קיה, 2045 קעלבער, שאפען און קאזעס — 1525 שטיק.

די יודישע קצבים, וואס האבען זוכע בהמות געשאכטען אויף כשר, האבען דערביי געליטען גרויסע געלט-היזקות דערפון, וואס ביי 231 בהמות איז פעסטגעשטעלט געווארען שווינדזוכט.

—0—

וואס ווערט היינט געשפילט אין די טעאטערן און קינאס?

פילהארמאניע — טאנץ-קאנצערט פון באדענוויזער באלעט.

ארטוס — „די מוזינקע".

שטאטיש-טעאטער — פער גינט פאפולארני — אויף אגרארגאווא 18 „גרי-גרי".

קאמער-טעאטער — „טאנטע קרויטצקראצוא".

גאנג — „ביים קלויבט שווצמאן".

ראיאקי-פאלאס — „אז ס'וועט זיך לאזען, וועט מען ס'מאכען".

קאזינא — „דאס צוגעזאגטע לאנד".

סאלעגדיד — „די ליבעס-נאכט".

גראנד-קינא — דער פימיגסטער גנב פון דער וועלט".

טשארי — „די רויבער-אינזעל".

נאוואשטשי — לאנגזאם ביז צום ציל".

אדעאן —) „אוי, א שרעק, וואס קארסא —) דא עס טוט זיך".

שטאטיש קינא — פאר דערוואקסענע: „די שקלאפען קעניגין" פאר יוגענד, „קאווקאזער מארטיראנט".

מאגיסטראטען הייסען זיך בעצאהלען פאר בעדינען ארבייטסלאזע.

(ע) אויף דער לעצטער זיצונג פון ארבייטסלאזען פאנד איז בעטראכט געווארען די פאדערונג פון זגערושער, זאביאניצער, טאמאשאווער א. א. מאגיסטראטען צו בעשטימען פאר זיי א געהאלט פאר'ן אויספיהרען די פונקציעס פון ארבייטסלאזען פאנד פאר די דארטיגע ארבעטסלאזע.

אין רעזולטאט פון דער דיסקוסיע איז געשטימט געווארען דורכצופיהרען א גענויע קאנטראלע פון די הוצאות פון די דערמאנטע מאגיסטראטען פאר די ארבעטסלאזע און אין רעזולטאט פון דער דאזיגער קאנטראל צו בעשטימען א בעלוינונג פאר די דאזיגע מאגיסטראטען.

איז אבער די קאנטראל וועט בעווייזען, אז די הוצאות פון די מאגיסטראטען זענען אומבעדייטענדע, דאן וועט די פונקציעס פון ארבייטסלאזען פאנד אין די דאזיגע שטעט איבערגעגעבען ווערען צו די פראוויזאטארישע קראנקען-קאסעס.

הויזבעזיצער אין פיעטריקאו געשאפען א לייה-קאסע פאר בוי-צוועקען.

(ע) פאריגע וואך איז פארגעקומען א אלגעמיינע פערזאמלונג פון די הויזבעזיצער אין פיעטריקאוו, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א לייה-קאסע. עס איז תיכף אויסגעארבייט געווארען דער סטאטוט פון דער לייה-קאסע, לויט וועלכען די גרעסטע הלוואה וואס עס קען געגעבען ווערען א מיטגליד מאכט אויס 1200 זל. דערויף איז אויך געוועהלט געווארען א פערוואלטונג פון דער לייה-קאסע.

נאכ'ן בעשטעטיגען די סטאטוטען דורך דער מאכט וועט די קאסע אנהויבען צו פונקציאנירען.

געהעכערט דער פאסט-טאריף.

(:) אנהויבענדיג פון ערשטען דעצעמבער וועט זיין גילטיג פאלגענדער נייער פאסט-טאריף:

א בריף — 25 גר. א קארטעל — 15 גר. דרוק-זאכען ביז 25 גראם 5 גר. רעקאמענדירטע בריף 40 גר., עקספרעס בריף — 80 גר., אויסלענדישע בריף 40 גר., א קארטעל — 30 גר., רעקאמענ-דירט — 50 גר., עקספרעס — 1 זל., טעלעגראמען: א ווארט 15 גר., א דרינגענדע דעפעשע — 45 גר. א ווארט.

80 פראצ. פונ'ם בודזשעט פון דער קראנקען-קאסע איז בעשטימט פאר הייל-צוועקען.

(ע) דער פארגעבראכטער בודזשעט פון דער קראנקען-קאסע פאר 1928 איז מעהר ווייניג עהנליך צום בודזשעט פון פאריגען יאהר און בעטרעפט די קייטלעכדיגע סומע פון 16 מיליאן זל.

בערך 80 פראצ. פון די הוצאות זענען בעשטימט פאר היילען קראנקע.

אויסער דעם זעהט פאר דער פראיעקט-בודזשעט בעדייטענדע קרעדיטען פאר אויסבויען א רשת בנינים פאר אמבולאטאריומס. דערויף זאל די קראנקען-קאסע בעקומען א רעגירונגס-הלוואה פון 860 טויזענד זל.

ארעסטירט יוגענטליכע גנבים, קינדער פון פאלקס-שולען.

(:) געשטערן האט די פאליציי אויסגעפונען די שפורען פון א חברה יוגענטליכע גנבים, שילער פון די פאלקס-שולען, וואס האבען אין משך פון א לענגערע צייט דורכגעפיהרט קעשענע-גנבות.

מיט א צייט צוריק האט א געוויסע פרוי מאריא וואשכעווסקא געמאלדען אין קאמיסאריאט, אז אין א געשעפט אויף זגערזשער 11 האט מען ביי איהר פון אונטער דער האנט צוגע'גנב'עט א ביטעל מיט געלט און ווערט פון 400 זל. דערביי האט זי אנגעגעבען, אז דאס האבען געטאן 2 אומבעקאנטע יונגלעך. עהנליכע גנבות זענען אויסגעפיהרט געווארען ביי א גאנצער רייהע פערזאנען.

געשטערן איז דער פאליציי געלונגען צו ארעסטירען די יונגע גנבים, זיי הייסען ניכו פישעל נייע ציגעל גאס 39, אברהם קאליגמאן, לוטאמירסקא 19, וואס האבען אויסגעגעבען זייערע איבריגע חברים.

דער אנפיהרער פון דער גנבים-באנדע איז געווען חיים פישעל נייע ציגעל גאס 39. חוץ זיי זענען ארעסטירט געווארען צוועלפיום און זילבערבערג ציגעל גאס 48.

די פאליציי האט די גנבים'לעך איבערגעגעבען דעם פרידענס-געריכט פאר מינדערשעהריגע.

צו דער שול-אקציע.

אין צוזאמענהאנג מיט דער שול-אקציע האט די צ. י. ש. א. בעקומען א פראיעקט פון דער נעגערצעל-דירעקציע פון דער מלוכה-לאטעריע, אונטערצוטראגען בוכלער פון יודישע שרייבשטעלער אין הוגען אונגענדיגער אונטערנעמונג צולינב דעם, וואס עס זענען פאראהן פויזענד געווינסען וועט יעדער 5. נומער געווינען.

נער-פאמער, 1 קאר, 10 פאטאגראפיע אפאראטען און 1 עלעקטרישע פון פערזאן אהין און צוריק קיין ארגענטינע, הערל, די איבריגע געווינסען פון ווערטפולע חפצים, ווי צ.ב. 1 פיאנע, 1 יודישע שרייב-מאשין, 1 זילבער טיש-געשירר, 1 גאלדענער זייגער, 5 ראווערען (וועלאסיפעדען), 10 ראדיא-אפאראטען, 1 אמער-וואלינג, 3 ניי-מאשינען, 1 מען...

רעפעראט פון צפורה בת עמי

האנטאג, ד. 27 ח. ח. איז פארגעקומען א גרויסע פרויען-פערזאמלונג אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4). דער זאל איז געווען איבערפילט. די פארזיצענדערין פון דעם פרויען-פערבאנד פאר יודישע פרויען-ארבייט אין א"י (וו.י.ז.א.) פר. ס. ראזענבליט עפענט די פערזאמלונג, בעגריסט דעם גאסט פון ארץ ישראל, פר. צפורה בת-עמי, און ער טיילט איהר דאס ווארט צום רעפעראט אויף ד. ט. „די ראל פון דער יודישער פרוי אין אויפבוי פון ארץ ישראל".

פר. בת עמי האט געשילדערט די לאגע פון דער יודישער ארבייטערין אין א"י אין די צייטען פון דער צווייטער, דריטער און פערטער עליה, דאס שטרעבען פון דער פרוי אין ארץ ישראל צו עקאנאמישער און ארבייט, דעם קאמף פאר די רעכט פון דער פרוי, דאס לעבען פון די פרויען אין די פאר-שולען און די חלוצים-היים פון די דאזיגע שולען, וואס זענען געגרינדעט געווארען לויט'ן פראגראם פון דער בעוואוסטער מוטער פון פר. חנה מייזעל און גרלל, דאס פרל. בת-עמי ענדיגט מיט א אפעל צו אלע פערזאמלטע צו ערפילען זייערע עטישע צוקונפט פליכטען לגבי דעם קומענדיגען דור, ווי אויך מיטהעלפען מאטעריעל פרי צו ערלייכטערן דאס אנגעבונדענע זיך פון די יודישע פרויען אין א"י.

נאכדעם האט געערט פרוי נאלדבערג, וועגען דער ראל פון דער פרוי און אין דער אויפבוי-אר-בייט פון יודישען פאלק און געזאגט, אז די פרויען ארבייטען...

דער לעקטאר האט געגעבען דער ארבייטער... פון חצפירה יוכף הענטעמאן, וועלכער האט א גלענצענדע רעדע, ווענען די מאכט פון דער פרוי און דער ראל פון דער יודישער פרוי בפרט, און דער ... קאמפ.

פרוי ראזענבליט דאנקט דער רעפערענטין פרל. בת-עמי און דער. דערמאנט פאר זייערע אינטערעסאנטע אויספיהרונגען און 11 אווענט איז די פערזאמלונג ביי א געהויבענע שטימונג געשלאסען געווארען מיט געזאנג פון „התקוה".

ערשטע זיצונג פון פאביאניצער ביי-ראט.

נעכטען איז פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון ביי-ראט ביים פאביאניצער מאגיסטראט.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען די רעגולאמין פון די בעראטונגען, ... און אפטיילונגען און ס'איז בעשלאסען געווארען אויף דער צווייטער זיצונג אויסצוארבייטען א ...-פלאן פאר...

פערלעגענע שטייערן...

(הומארעסקע) — פון א. באנדורא.

איבערזעצט פון רוסיש, ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט" פון ה. ס.

פאליטשער מענש מיט פאנ'איוואנאוויטשער מעסער אונטער'ן ארעם איז איינגעקומען אין שטוב און געוואגט פרוקען:

— ענטשולדיגט...

— א גוטען טאג — צולאכט זיך פריינדליך פיאטר פיאטראוויטש — מיט וואס קאן איך אייך דינען?

— פינאנץ-אינספעקטאר פון 4. ראיאן — האט זיך פארגעשטעלט דער אומבעקאנטער, לויט געקומען מכח שטייער-אנגעלעגענהייטען...

— אך, כאט! — האט פיאטר פיאטראוויטש געטרוקען קלאפען אין די הענד — וואס פאר א חשוב'ער גאסט... א שאד מיט יאהרען זיך שוין נישט געזעהען. ס'פרעהט מיך, ס'פרעהט מיך באמת אייך דא צו זעהן...

— תעי, גלאשא, — האט ער געזאגט...

געטען שרייבען און צוועטען צימער — דעם סאמאוואר, תיכף ברענג ארויין דעם סאמאוואר...

— ענטשולדיגט — האט געזאגט דער פינאנץ-אינספעקטאר א פערלעגענער — ל'מין געקומען אין שטייער-אנגע...

— אבער, אבער — האט אים איבערגעכאפט פיאטר פיאטראוויטש און לאן ביים האט נאכמער געשטראהלט פון פריוד, — ס'איז דאך נישט קיין וואלט, ס'גאטליפט דאך גיט אין וואלד ל'כעט איך, זעצט זיך צום טיש...

דער פינאנץ-אינספעקטאר איז ארונטערגעקומען און א ביסעל ברעסערער פערלעגענהייט. פאנ'אנגעצוגענער האט ער גע-טען שרייבען פון אויפגאבע:

— איך קום וועגען אפוציעל מכח בעצאהלען שטייערן...

— פערשריבטשיק — האט פיאטר...

— צו אלדי נעסע יאהר, — האט איהר נאר... קען שוין ווערטפולע חפצים, — בעט זיך רחמים דער פינאנץ-אינספעקטאר.

— ווערטפולע? — פערטראכט זיך...

ווארטען א פינף מינוט.

— גוט, זאגט דער פינאנץ-אינספעקטאר און זעצט זיך דערוויל א מינוט רוהיגער צום טיש.

די 5 מינוטען האבען זיך אויסגעצויגען...

פיאטראוויטש — פערשטעהט איך דען נישט, נאטירליך, כא, כא...

— איהר האט נאך צו בעצאהלען 162 רובל מיט 83 קאפיקעס — באמערקט ערנסט מיט א פעסטען קול דער פינאנץ-אינספעקטאר.

תערציקעס.

— אלזא, — זאגט דער פינאנץ-אינספעקטאר — מיר הייבען אן מיט'ן טעקעל.

— גאט איז מיט אייך — רופט אויס...

די ענטגילטיגע פערטיילונג פון די לאַווניק-אַמטען.

ווידישע לאַווניקעס בעקומען אַדמיניסטראַציע און געזונדהייטס-אָפּטיילונגען.

(ג) געלטען איז פאַרעפענטלעכט געוואָרן די ענדגילטיגע פערטיילונג פון פאָלגענדע אַמטען צווישען די לאַווניקעס פון נייעם לאָדזער מאַגיסטראַט.

די אָפּטיילונג פאַר קולטור און בילדונג האָט בעקומען ר"ר סטעפאַן סאָפּשינסקי (פפ"ס) די אָפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכער אויפזיכט — צאָמאַנסקי (פפ"ס); די אָפּטיילונג פאַר שטייער-ענינים — ה' לאַגרעווסקי (ריכטשע אַרבייטער-פּאַרטיי); די געזונדהייטס-אָפּטיילונג — ד"ר אַלעקסאַנדער מאַרגאָליס (בונד); די אַדמיניסטראַציע-אָפּטיילונג (צוויל-שטאַנד-אַמט, פּאָליציי-מיליטערישע ביוראָ און שחיטה-אַמט פאַר דירות) — אַלעקסאַנדער יאַנקל (ציוניסט); פּוי-אָפּטיילונג — ראַטאַיאַזשעווסקי (פפ"ס).

די איבעריגע רעפעראַטען וועלען נאָך נישט פאַנאַנדערגעטיילט געוואָרן; עס איז נאָך נישט בעשטימט די ווירטשאַפטליכע אָפּטיילונג. דערויף וועלען פאַרדאַן נאָך 2 לאַווניקעס אָהן מעקעס, נעמליך: די לאַווניקעס אַנטאָני האַראַבאש און וויל. וואַסאָווסקי.

היינט 10 פריה וועט רעפרעזענטיר פערעפנונג ווערען די פאַנאַנדערטיילונג פון אַלע פרייע אַמטען. עס ווערט דערביי אַרויסגערוקט די סאָציאַלע פּראַ די פּוי-אָפּטיילונג פאַנאַנדערצוטיילען אויף צוויי טיילען: איין טייל זאָל זיך פערנעמען מיט טעכנישע פּוי-אַרבייט, די צווייטע — מיט'ן פאַנאַנדערפּוי פון דער שטאָט.

נאָך אויף אזא אופן וועט מעגליך זיין אַז אַלע 8 לאַווניקעס זאָלען האָבען מעקעס.

דער אָפּשיד פון אָפּטרעטענדען שטאָט-פּרעזידיום.

(מ) געלטען אָרום 11 פאַרמיטאָג איז פאַרגעקומען דער אָפּשיד פון אָפּטרעטענדען שטאָט-פּרעזידענט מיט די בעאַמטע פון מאַגיסטראַט און דאָס בעגריסען דעם נייעם פּרעזידיום.

אין דער בעשטימטער שעה האָבען זיך אין זיצונגס-זאַל פון מאַגיסטראַט צונויפגעקליבען די נאָטשעלניקעס און לייטער פון די אָפּטיילונגען און שטעטישע אַמטען ווי אויך שטאָט-פּרעזידענט ושעמיענצקי, וויצע-פּרעזידענטען האַפּאַלסקי און ד"ר ווישליצקי און די אָפּטרעטענדע וויצע-פּרעזידענטען וואָיעוואָדזקי און גראַבסקאַווסקי.

דערויף האָט גענומען דאָס ווארט דער אָפּטרעטענדער וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי, אונטערשטרייכענדיג די שווערע אויפגאַבע, וואָס עס האָט געהאַט צו שפּילען די אַלטע שטאָט פערוואַלטונג. דערויף האָט ער געדאַנקט די בעאַמטע פאַר זייער פּיז-אַויסמוטיגער אַרבייט און געוואונשען ערפאָלג און ווייטערדיגע פרוכטבאַרע אַרבייט לטובת דער שטאָט. דערנאָך האָט גערעדט מעהר וועניג דאָס זעלבע דער אָפּטרעטענדער וויצע-פּרעזידענט גראַבסקאַווסקי. אַם רעדען דאַן נאָך דער ריחה דער נייער שטאָט-פּרעזידענט ושעמיענצקי, ד"ר קאַוואַר זאַלעווסקי. דאַן האָבען זיך די אָפּטרעטענדע פּעראָנעלען געגעזעגנט מיט די מאַגיסטראַט-בעאַמטע פאַר וועלכע טען האָט גלייכצייטיג פאַרגעשטעלט דאָס נייע פּרעזידיום.

* * *

די אויפנאַהם-שעה'ן פון שטאָט-פּרעזידענט.

דער שטאָט-פּרעזידענט וועט אויפנעהמען אינטערעסאַנטען מאָנטאַג, מיטוואָך און פרייטאַג אין די שעה'ן פון 12 ביז 14.

די געהעלפענע וויצע-פּרעזידענטען פון מאַגיסטראַט וועלען פאַרהאַנדלען יעדען דינסטאַג 12 מיטאָג.

פּיעטרקאָוו האָט שוין וואַסער-ליימונג וועט ווען עס לאָדז האָבען?

(פ) אין דער נעבענוואָרט פון דער שטאָט איז געלטען אין פּיעטרקאָוו געעפנט געוואָרן די וואַסער-ליימונג, וואָס עס האָט אויסגעפירט די פירמע „אולען". די פּראַבע איז אויסגעפאַלען גוט.

ווימער זאַל
„מאַנטיפּעל"
זאַכאָדניאַ 43.

„אררט"

אַרטיסטישער רעוי און קאַמער-טעאַטער

אונטער דער לייטונג פון
מ. בראָדערזאָן און ר. ראָזענטאַל

היינט מיטוואָך, פרייטאָג, 9.15
ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע
פון צווייטען גרויסען פּראָגראַם

די מוזינקע אויסגעגעבען

I.

1) מלמד-טאַנץ—פאָלקס-מעטיוו.
2) אַנ'זצת'לע—מ. בראָדערזאָן.
3) יאָסעלע—מ. בראָדערזאָן.
4) גרינע פאַטראָ—ז. סגנלאַוויטש.
5) לומט-פליהער—י. אַבערזשאַנעק.
6) מאַרש—מ. בראָדערזאָן.

II.

7) אין שענק—מ. קולבאַק.
8) „אררט"-טאַנץ—מוזיק ה. קאָן.
9) באַלוט-באַלעט—מ. בראָדערזאָן.
10) שנעפּסלעך—ב. קאַוונער.
11) די מוזינקע אויסגעגעבען.

מוזיק. לייטער: הענעך קאָן.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פון 5 אַ זייגער נאָכט.

---

5 יאָהר שווערע תפיסה פאַר פערשפּרייטען פאַלש געלד.

(§) אין פּרוהלינג האָט יאָהר האָט פּאָליציי בעקומען אַ ידיעה, אַז אַ בּאַנדע געלד-פעלשער גראַסירט און לעגאַנשיצער קרייז און בעשוינדעלט די פּויערים קויפענדיג בייזיי תבואה און בהמות מיט פאַלש געלד.

די פּאָליציי האָט תיכף אונטערנעמען אַ שטרענגע רעוויזיע און אין דער וואָלטאַס עגטדעקט אויף אַ פערבייפאָהרענדער פּויער אַ פּאַק פאַלשע 20 זלאָטישיינען. די שולדיגע האָבען זיך אַרויסגעוויזען צו זיין ... א. בערעלער און משה גליקסמאַן. געלטען זיינען זיי געשטאַנען פאַר'ן גערעכט. די ערשטע 2 אַנגעקלאַגטע זיינען פערמשפּט געוואָרען צו 5 יאָהר שווערע תפיסה, די איבעריגע 2 צו 4 יאָהר שווערע תפיסה און צו פערלירען אַלע רעכט.

בלוטיגער אָנפאַל אויף אַ יודישען שוסטער.

(:) געלטען איז אויף וואָלטשאַנסקאַ גאַס 148 אויסגעפיהרט געוואָרען אַ בלוטיגע טאַט, פון וועלכער עס איז געפאַלען אַ קרבן דער 55-יעהריגער יודישער שוסטער יאַנקעל שעפּס.

שעפּס האָט לעצטענס זיך צעקריגט מיט ווינם אַ געוויסען מוח'ן פּשיצאָלען לויין פאַר אַרבייט.

היות ווי דער געוועזענער איז געווען אַ שכיר אין נישט געוואָלט אַרויסגעבען האָט איהם דער שוסטער אָפּגעזאָגט פון דער שטעל. דער לעצטער איז צוליב דעם בעקלאָגט זיך פּאָדערן אַנפאָדערונגס געלד.

געלטען איז ער ווידער אַמאָל געקומען אין בעגלייטונג פון זיין חבר רעשקע אַ קוילער און האָבען געפאָדערט געלד.

פאַרפעדענדיג זיך, שלאָגען דעם שוסטער'ם נייעם געזעלען.

דער שוסטער האָט זיך געוואָרפען אַז העלפען זיין געזעלען, דאָ האָט דער צווייטער געזעלען קרישטאָפסקי אַ קלאַפּ געגעבען פון אַ האַמער און דערלאַנגט דעם שוסטער יאַנקעל אַנבער'ן קאָפּ. אַז דער ייד איז שוין געלעגען און אַ קאַלוזשע בלוט האָט דער סמילער איהם אַריינגעשטעכט אַ מעסער אין בויך. דערויף זיינען די מעסער אַנטלאָפען.

דער שווער פערוואונדעטער ייד איז דורך פּאַנאַטאָוריץ אַמבולאַנס געבראַכט געוואָרען אין שפּיטאָל. פּאָליציי זוכט די מערדער.

וואַסערע שפּיי-קעסטלעך וועלען מוזען זיין אין די הייזער.

(:) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אויף אַ קאָנפערענץ פון דער געזונדהייטס-אָפּטיילונג מיט די פאַרשטעהער פון רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט און דער פּאָליציי בעשלאָסען געוואָרען צו פערביימען די בלויאַרטיגע שפּיי-קעסטלעך אין די קאָרידאָרען פון די הייזער פון זאַמד-קעסטלעך און וואַסער-שפּיי-קעסטלעך, וואָס עס שטעלען מעהר די פאָדערונגען פון היגיענע.

די שפּיי-קעסטלעך דאַרפען זיין לויט מעגליך אין פון אַ דריי-קאַנטיגער פאָרם מיט אַנ'אויפשריפט „שפּיי-קעסטעל" און די ווענדען פון הויז, און וועלכען עס בעשטימט זיך די דאָזיגע שפּיי-קעסטלעך וועלען די הויז-בעזיצער קענען בעקומען און זייערע פּראַווינצען.

פאַר וועלטען אומברענגען אַ אונגעזעצליך קינד 8 חדשים תפיסה.

(§) געלטען איז אין קרייז-גערילכט פערמשפּט געוואָרען דער פּראָצעס געגען דער 22-יעהריגער מילכע אַבראַמאָוויטש וואָס איז אָנגעקלאַגט געוואָרען אין וועלען דערהרג'עגען אַ אונגעזעצליך קינד דורך אַרייננוואַרפען עס אין קלאָזעט-גרוב אויף זאַכאָדניאַ 43.

אַ פרוי, וואָס איז באַלד דערויף אַריין אין קלאָזעט האָט געהערט וויינען אַ קליין קינד וואָס אַריינגעוואָרפען קינד. פּאָמפּאָוויע האָט דאָס קינד בעווייזען צוזאַמעננעמען און מען האָט עס אָפּגעגעבען אין שטעטישען פינדעל-הויז.

פּאָליציי האָט דאַן געפינדעט אַ אומפאַרשלעכט מיט'ן ציל צו ענטדעקען די פערברעכערישע מוטער און עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז האָט איז די אָנגעקלאַגטע מילכע אַבראַמאָוויטש. אין געריכט האָט זי ערקלערט, אַז זי איז פערגוואַלדיגט געוואָרען און זי האָט זיך געשעהמט וועגען דעם צו מעלדען פּאָליציי נישט האָבענדיג קיין מיטלען דאָס קינד צו דערנעהרען דאָס זי עס געוואָרפען אַרויסגעוואָרפען פון ווענט.

אַ שריפה אין פינסטער'ס פאַבריק.

(§) אין אַנגזשער נעכטיגען נאַכט האָבען מיר מיטגעטיילט וועגען דער גרויסער שריפה אין פלאַוואַצקי'ס פאַבריק אויף קילינסקאַ 102, וואָס איז אויסגעבראָכען געוואָרען אָרום 10 אין אָוונט. אויפ'ן אָרט פון פייער איז אָנגעקומעןגעקומען געוואָרען אַ דריט-רעט. אָרום 12 אויפגעלעשט האָט דער דריטער בעשטרעקט, ווי פון דער סעלבסטשע שפּינעריי פון פינסטער'ס פאַבריק וואָס גרענעצט זיך מיט פלאַוואַצקי'ס פאַבריק שטאַרק אַרויס אַ געדיכטער רויך. ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען האָט אין דער ראַווערער שפּינעריי זיך אָנגעצונדען די פייער פון פלאַוואַצקי'ס פאַבריק.

דאָס פייער פון פלאַוואַצקי'ס פאַבריק ווי אַנגעקומענע טיילווייזע האָבען אין משך פון אַ קורצער צייט דאָס פייער איינגעלאָשען, וואָס דאָס אַבער ווידער אַמאָל 8 אין דער פריה אויסגעבראָכען און געדויערט ביז 11 פריה. דער שאַדען בעטרעפט 5 מיליאָן זל.

* * *

(אי) געלטען האָט אין ראַוועגבערג'ס וואוינונג אויף פּאָלודניאָוואַ 31 אויסגעבראָכען אַ שריפה. די אַרויסגערופענע פייערלעשער האָבען דאָס פייער לאָקאַליזירט. די סבה פון דער שריפה איז געווען דער פעלערהאַפטער קוימען.

געהיימניספולער אָנפאַל אויף אַנ'אַרבייטער.

דער אָנפאַל זאָל זיין אַ פּאָליטישע אָפּרעכנונג.

(אי) געלטען איז אַ אומבעקאַנטער אַ געפאַלען אויף ראַקאָמישער גאַס אויף דעם אַרבייטער אַנטאָן זענגעלמאַן פון פּאַביאַנער גאַס 24 און איהם געשטאָכען מיט אַ מעסער אין ברוסט.

אין אַ געפערליכען צושטאַנד איז ער אַפגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. פּאָליציי פיהרט אַ אויספאָרשונג. עס איז דאָ אַ חשד, אַז דער אָנפאַל זאָל טראָגען אַ פּאָליטישען כאַראַקטער.

רומענישע סוחרים אין לאָדז.

(אי) געלטען זיינען קיין לאָדז געקומען דעלעגאַטען פון דער גאַלאַצער האַנדעלס-קאַמער, כדי האַנדעלס-פערבינדונגען אַ ריחה האַנדעלס-טראַנזאַקציעס מיט לאָדזשער פירמען.

די סוחרים זיינען געשטאַנען געוואָרען מיט 3 חדשים'דיגע ווקסלען.

נייער אָפּצאָהל פאַר פּאָסט-פּאַקעטען.

(פ) פון מאָרגען אַן וועט מען צאָהלען פאַר איבערשיקען אויף דער פּאָסט אַ פּאַקעטעל פון 5 קילאָ 2 זל. 10 קילאָ — 3 זל. 15 קילאָ — 5 זל. 20 קילאָ 6 זלאָטעס.

„אררט"

דער צווייטער פּראָגראַם אין „אררט" ווי ס'איז געווען פאַראויסגעזעהן, איז פון פּובליקום אויפגענומען געוואָרען זעהר וואַרעם. אין דעם דאָזיגען סינטעז טענישע טעאַטער'ל ווילט זיך האָבען פּערליכען אויסגעצייכענט. פיל מיט שפּרידלעכען הומאָר און עכטער פאָלקסטימליכקייט איז אַבערראַשענד'ס „לומט-פליהער", ביי וואָס מען האָט זיך די זיגען פון געלעכטער. אויך קולבאַק'ס „די שענק", „די שנעפּסלעך" און „באַלוט באַלעט", ווערען בעגלייט מיט אַ שטורם אַפּלאָדיסמענטען.

דער צווייטער פּראָגראַם האָט אַלע אויסזיכטען צו האַלטען זיך לאַנג אויף די ברעטער פון „אררט".

אַ בוימוואָל-שפּינעריי

(פיינשפינעריי)

מיט צווירנעריי

ווערט צו פאַכטען געזוכט.

נעהערע אויסקינפטע ערטיילט

וו. ריכטער

נאַחראַט-גאַס 6

צווישען 5 און 7 אָוונט. 5102

ביטעס וועגען קלענערע פּאַטענטען

קאָן מען אָפּגעבען ביז'ן 1-טען דעצעמבער.

אין שייכות מיט דער ניטוואָוערונג פון אויסצאָלוגען נייע פּאַטענטען, מאַכען מעהר אויפמערקזאַם אינטערעסירטע לעזער, אַז דעם 11-טען דעצעמבער איז דער לעצטער טערמין פון אָפּגעבען ביטעס וועגען אויסגעבערקלאַסיפיצירטע די אונטערנעהמונגען אויף קלענערע פּאַטענטעריום. נאָך דעם טערמין וועלען קיין שום ביטעס נישט בעטראַכט ווערען און די סוחרים וועלען זיין געצוואונגען צו האַבען די פּוי-אַרטיגע קאַטעגאָריעס פּאַטענטען.

גאָלד, בלוט און טרויער.

אַ ראָמאַן פול מערקווירדיגע איבער-לעבענישען און ליידענשאַפטען.

(167-טע פּאָרטזעצונג.)

— גוט און איידעל בעדע! — האָט אַרטור אויסגערופען — דו ביסט אַ זעלבסטענהייט צווישען די מענשען! אין דער צייט, ווען אַרום אונז הערשט רויב, מאָרד, שווינדעל און בעטרוג, ביסטו געבליבען אונשולדיג, ריין און אין דיין ברוסט שלאָגט נאָך אַ מענשליך האַרץ! דו האָסט נאָך אין זיך מענשליכע געפיהלען. דו ביסט נאָך גוט, איידעל און גרויסמוטיג. דו ווילסט אָפּגעבן דיין לעבען, כדי מיך צו ראַטעווען. לאָז מיך, איידעלע קינד! לאָז מיך! פאַר מיר האָט דאָס לעבען קיין ווערט נישט. איך וויל שטאַרבען, אָבער דו ביסט נאָך יונג און קענסט נאָך גליקליך זיין. געה דיר אַהיים און לאָז מיך איבער מיין שיקזאַל.

זי האָט אָנגעכאַפּט מיט ביידע הענד און אויסגערופען:

— אום גאָטעס ווילען! קומט מיט מיר! קומט שנעל! די צייט פערגעהט! באַלד וועט עס שוין זיין צו שפּעט!

זי האָט איהם אָנגעהויבען צו שלעפּען מיט זיך. אַרטור האָט נישט געוואוסט, וואָס צו טון. ער האָט נישט געוואָלט ענטלויפען. ער האָט גוט בערעכענט, אַז ער וועט מוזען זיך וואַלגערן ערגיץ אין פרעמדע לענדער אונטער אַ פאַלשען נאָמען און ליידען הונגער און נויט, וואָס איז שרעקליכער ווי דער טויט.

ער איז געשטאַנען פערטראַכט און זיך איבערגעלעגט: זאָל ער געהן מיט איהר אָדער נישט? פלוצלינג האָט ער דערפיהלט, ווי צוויי הייסע, ברענענדיגע טרעהרען זענען אַרויסגעפאַלען אויף זיינע הענד. אַנאַ האָט געוויינט. איהרע טרערען האָבען איהם געריהרט. ער האָט דערפיהלט, אַז דאָס דאָזיגע מעדעל ליבט איהם מיט אַנ'אמת'ע עהרליכע ליבע.

— איך געה מיט דיר. אַנאַ! — קום, פיהר מיך! איך וועל געהן מיט דיר, וואוהין דו ווילסט. לאָז זיין, וואָס עס וויל זיך.

אַנאַ האָט אויפגעהערט צו וויינען און בעקוקט אויף איהם מיט פרייד.

— קומט מיט מיר, קומט!

— וואו וועל איך מיך דערווייל בעהאַלטען?

— איהר קענט פאַהרען אַהיים. אין די קאַרפּאַטען-בערג קען מען זיך בעהאַלטען. אין ערגעץ פאַל קענט איהר זיך בעהאַלטען אין טורעם פון משפּחה. ער שטעהט איצט לעדיג. איהר קענט דאָרט אַ געוויסע צייט זיין זיכער. דערווייל קען זיך אַרויסווייזען, אַז איהר זענט אונשולדיג. דאָס שפּריכוואָרט זאָגט „קומט די צייט קומט דער ראַט". מיט דער צייט וועט איהר זיך איבערלעגען, וואָס צו טון. יעצט אָבער קומט.

זי האָט איהם אָנגענומען פאַר דער האַנד און איהם געפיהרט ווי מען פיהרט אַ קינד. זיי זענען געגאַנגען שטיל און פאַרזיכטיג ביז זיי זענען אָנגעקומען צום געהיימען קאַנאַל. פון דאָרט זענען זיי אַריינגעקומען צו מיכאַעל'ן אין הויז. אַלץ איז געווען שטיל און רוהיג, אַלע זענען געשלאָפען. קיינער האָט נישט געשטערט. אַנאַ האָט שטילערהייט פערשלאָסען די געהיימע טיר הינטער זיך, האָט דורכגעפיהרט אַרטור'ן דורכ'ן הויף און איהם אַרויסגעלאָזט אין דרויסען.

— געהט אַריבער די בריק — האָט זי איהם געזאָגט — אויף יענער זייט וועט איהר דערזעהן אַ דראָזשקע. איהר וועט צוגעהן צום קוטשער און זאָגען איהם „גריס גאָט אום האַלבער נאַכט". ער וועט אייך באַלד אויפנעמען און מיט אייך אַוועקפאָהרען.

— איך דאַנק דיר, גוטע, איידעלע נשמה! איך דאַנק דיר פון גאַנצען האַרצען! איך קען דיך נישט בעלוינען פאַר דיין גוט האַרץ און פאַר דיין אָפּהיטונג. גאָט זאָל דיך בעלוינען! גאָט זאָל דיך בעשיצען!

אַנאַ האָט שוין נישט געהערט אַרטור'ס לעצטע ווערטער. זי האָט פערמאַכט דאָס טירעל און אַריינגעלאָפען צו זיך אין שטוב.

אַנאַ און אַרטור זענען געוועזען צופיל בעשעפטיגט מיט זיך אַליין, אום צו זעהן, ווי אַ פערהילטע געשטאַלט איז געשטאַנען אין אַ ווינקעל און האָט אַלץ געזעהן און אַלץ געהערט.

— איך ווייס, וועמען דו האָסט אַרויסגעפיהרט, שענע אַנאַ! — האָט די געשטאַלט געזאָגט צו זיך אַליין — איך וועל דיך אָבער יעצט נישט שטערען. איך וועל שווייגען אַ געוויסע צייט ביז איך וועל זעהן, אויב עס נוצט מיר. דאַן אָבער וועל איך רעדען, ווען איך וועל זעהן, אַז דו וועסט נישט וועלען טון אַלץ, וואָס איך וועל פערלאַנגען פון דיר.

אַרטור איז בעגאַנגען לאַנגזאַם איבער די בריק. די נאַכט איז געווען שטיל און טונקעל. ער האָט אײַנגעאָטעמט מיט פולע באַקען די פרישע, קיהלע לופט. עס האָט זיך איהם אויסגעוויזען, אַז ער איז נייגעבוירען. ערשט מיט איניגע מינוט צוריק האָט ער ערוואַרטעט דעם טויט און יעצט איז ער אַ פרייער מענש, ער קען זיך אומקוקען אין אַלע זייטען. ער האָט בעגריסט דעם הימעל, די ערד און די שטערן, די גאַסען, די הייזער און אַלץ, האָט ער געקענט זעהן און פיהלען. אַלץ האָט איהם געזאָגט: „דו לעבסט! דו ביסט פריי!"

ער איז אַריבער געגאַנגען די בריק איבער דעם דאַנוי. אויף יענער זייט איז געשטאַנען אַ דראָזשקע. דער קוטשער איז אַרומגעגאַנגען נישט ווייט. אַרטור איז צוגעקומען צו איהם און האָט איהם געזאָגט:

— גריס דיך גאָט אום האַלבער נאַכט!

קוים האָט ער אַרויסגערעדט די דאָזיגע ווערטער איז דער קוטשער אַרויפגעשפּרונגען אויף זיין זיץ און האָט אַ ווינק געטון אַרטור'ן ער זאָל זיך זעצען. אַרטור האָט זיך אַריינגעזעצט אין דער דראָזשקע. דער קוטשער האָט אָנגעהויבען צו טרייבען די פערד. אין אַ האַלבער שעה אַרום זענען זיי געווען אונטער דער שטאָט. אַרטור האָט געגעטאַפּט אין דער דראָזשקע אַ פעקעל. דאָס זענען געוועזען אַנדערע קליידער פאַר איהם.

קאַפּיטעל 73.

אַנאַ איז געווען גליקליך. זי איז געווען אויפ'ן זיבעטען הימעל, וואָס עס איז איהר געלונגען צו בעפרייען דעם באַראָן פאָן באַטיאַני. זי איז אַרומגעלאָפען אין איהר צימער'ל, איז געפאַלען אויף די קני פאַר'ן הייליגען בילד און געדאַנקט גאָט פאַר דער גליקליכער בעפרייאונג. זי האָט דערפיהלט, אַז זי האָט געטון אַ גוטע זאַך. זי האָט געראַטעוועט אַ מענש. דאָס געפיהל איז זיס און אָנגענעהם.

ענדליך האָט זי זיך אויפגעהויבען פון דער ערד און איז אַריינגעגאַנגען אין איהר פאָטער'ס צימער. מיכאַעל איז געשמאַק געשלאָפען. זי האָט דעם שליסעל צוריק אַריינגעלעגט אין בוזעם-קעשענע און ער האָט נישט געהערט. דאַן האָט אַ זיך בעזעצט לעבען זיין בעט און האָט זיך פערטראַכט. פון שלאָפען האָט קיין רייד נישט געקענט זיין. זי האָט זיך געפיהלט אַזוי גליקליך, אַז זי האָט אפילו נישט געקענט שלאָפען. אַ שעה נאָך אַ שעה איז פערגאַנגען און זי איז אַלץ געזעסען אויף איהר שטוהל און האָט געקוקט אויף איהר פאָטער.

זי האָט אַ טראַכט געטון, וואָס זי האָט געטון! זי האָט אָבגענאַרט איהר פאָטער און איהם אַריינגעבראַכט אין אַ געפאַהר. באַלד אָבער האָט זי בעשלאָסען אַז אין ערגסטען פאַל וועט זי אַלץ אויסזאָגען און וועט נעמען די שולד אויף זיך.

ענדליך האָט דער זייגער אויסגעשלאָגען פיר. יעצט האָט מיכאַעל געדאַרפט אויפשטעהן. זי האָט בעשלאָסען איהם אויפצוועקען.

(פאָרטזעצונג קומט.)

די רומענישע יודען און דער טויט פון יאן בראטיאנו.

בוקארעסט. (י. ט. א) אויף דער זיצונג פון פארלאמענט בעת עס זענען געהאלטען געווארען רעדעס געווידמעט דעם אנדענקען פון יאן בראטיאנו האט גענומען דאס ווארט ד"ר פילדערמאן. דער רעדנער האט אנגעוויזען, אז יאן בראטיאנו איז געווען די שטארקסטע פיגור פון'ם רומענישען פאליטישען לעבען פאר די לעצטע צענדליגער יאהרען. די רומענישע יודען זענען איהם שולדיג דאנקבארקייט אלס בירגער און יודען. אונטער זיין רעגירונג אין 1919 איז ערלעדיגט געווארען די יודישע פראגע אין אלט-רומעניען.

רבנים קאנפערענץ אין אמעריקא

בעשליסט אנצונעמען שריט בנוגע כשרות און ערציהונג.

ניו-יארק. (י.ט.א) די קאנפערענץ פון ועד-הרבנים וואס איז דא אבגעהאלטען געווארען האט אנגענומען א רעזאלוציע מיט'ן צוועק צו פערשטארקען די ארטאדאקסיע אין ניו-יארק און ספעציעל אבצושאפען דעם הפקר-צושטאנד וואס הערשט אין כשרות-אנגעלעגענהייטען. עס איז בעשלאסען געווארען צו זעהען, אז יעדע שלאכט-הויז און יעדער צופות-מארק זאל זיך געפינען אונטער דער דירעקטער השגחה פון רבנים.

די קאנפערענץ האט אויך בעשלאסען אנצוהויבען א קאמפאניע צו בעאיינפלוסען דעם עולם, אז נט'ן און קידושין זאלען דורכגעפיהרט ווערען נישט פון חזנים און רעבינער נאר פון אנערקענטע רבנים.

—o—

יודישער בירגערמייסטער אין מאגדעבורג.

בערלין. (י. ט. א.) אלס בירגערמייסטער פון מאגדעבורג איז הײַ-יאהר ווידער אויסגעוועהלט געווארען דער יוד, פראפ. דר. לאנדסבערג. די יודען האבען אויף דעם אויסגאנג פון די וואהלען נישט געהאט קיין שום איינפלוס, ווײַל זיי בעטרעפען נישט מעהר ווי 0,8% פון דער גאנצער מאגדעבורגער בעפעלקערונג. פראפ. לאנדסבערג איז צום ערשטען מאל אויסגעוועהלט געווארען אלס בירגערמייסטער אין יאהר 1917 און האט זיך ערווארבען אלגעמיינע אכטונג.

—o—

מאנדאט-לענדער דארפען נישט ארונטערפאלען אונטער דער סוווערעניטעט פון די מאנדאט-לענדער

גענף. (י. ט. א.) אויף דער לעצטער יעהרליכער קאנפערענץ פון דער אינטערפארלאמענטארישער אוניאן אין בארלין האט דער דײַטשער פארלאמענטאריער ד"ר שניי צוגעגרייט אן אויספיהרליכען בעריכט וועגען די מאנדאטען און פארגעשלאגען א רייה רעזאלוציעס. די בעשלוסען פון זיין בעריכט זענען געווען, אז די אוניאן דארף זארגען פאר דעם, אז די מאנדאט-לענדער זאלען ניט ארונטערפאלען ביסלעכווייז אונטער דער סובערעניטעט פון די מאנדאטאר-מדינות און אז צו דעם צוועק דארף וואס מעהר פערשטארקט ווערען דאס קאנטראל-רעכט פון דער מאנדאט-קאמיסיע ביים פעלקער-בונד.

—o—

משונה'דיגע האנדלונג פון אגודה'שע פרנסים אין פאביאניץ.

פאביאניץ (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי בעקאנט, זענען בעת די קהלה-וואהלען אין פאביאניץ מיט עטליכע יאהר צוריק דורכגעגאנגען אלע קאנדידאטען פון נאציאנאלען בלאק און די מעהרהייט איז געווען א ציוניסטיש-נאציאנאלע.

די „אגודה" האט אבער שפעטער אנגעגעבען א רעקורס אויף די וואהלען. דער ענין איז דערגאנגען צום העכסטען טריבונאל, וואס האט ארויסגעטראגען א פסק-דין לטובת דעם נאצ. בלאק.

אויפ'ן סמך פון דעם דאזיגען אורטייל האט די לאקאלע סטאראסטא צוגעשיקט א מעלדונג דער ביז איצטיגער קהלה-פערוואלטונג, וואס בעשטעהט פון „אגודה"-ניקעס, אז אויף נעכטען, מאנטאג, זאלען זיך די פרנסים געפונען אין קהלה-לאקאל און אין געגענווארט פון סטאראסטא און רעגירונגס-קאמיסאר זאל די מאכט איבערגעגעבען ווערען די פרנסים פון נאצ. בלאק.

נעכטען, בעת די פארשטעהער פון דער מאכט זענען געקומען אין קהלה-לאקאל, האבען זיך בלויז דארט געפינען די פרנסים פון נאצ. בלאק. דאגעגען פון די „אגודה'ניקעס" איז קיין איינער נישט געקומען.

דער סטאראסטא האט דאן פערארדנעט, אז די פרנסים פון נאצ. בלאק זאלען איבערקוקען די קהלה-ביכער, אבער דא האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די ביכער זענען פון דער קהלה-קאנצעלאר א פערשוואונדען געווארען.

דער רעגירונגס-קאמיסאר האט דאן ארויסגעשיקט פאליצײַ אויפזוכען די „אגודה'שע פרנסים, אבער קיין איינער פון זיי איז אין שטאט נישט געווען.

וואו און צוליב וואס די ביכער זענען פערשוואונדען געווארען בלײַבט דערווייל א סוד.

Wykwalifikowana Krawcowa
przyjmuje suknie na dogodnych warunkach wykonywam pierwszorzędne po cenach konkurencyjnych.
Zielona 10, front I piętro „RÈNÈ".

ענגליש
לויט די נײַעסטע אנשויאונגס-מעטאדע. גרופען- און אײַנצעל-אונטעריכט. אפערטען אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזשער טאג." אונטער „ענגליש".
4555

Dr Prybulski
צוריקגעקעהרט
זאוואדזקא 1 — טעלעפאן 25-88
ווענערישע האר און הויט-קראנקהײַטען, מענער-שוואכע בעהאנדלונג מיט קווארץ - ליכט (האר - אויספאל) א. רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 דאמען אח. אין 4—8 ; פון 4—6

Dr. A. Mazur
נארומאוויטשא 44, טעל. 22-44
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק. ווי אויך שטים און שפראך-שטערונגען.
נעמט אן פון 12—1 נאכמ. און פון 6.30 ביז 8 אוו.

Dr. Z. Rakowski
צוריקגעקעהרט
ספעצ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהײַט.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
שפרעכשטונדען 12 – 2 און פון 5—7.
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכמ.
1816

Dr. Różaner
ספעציאליסט פאר הויט-ווענערישע קראנקהײַטען און מענער-שוואכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza) 28-98 טעל.
פון 8—10, 5—8, פרויען 3—4.
אנ'עקסטרא ווארטע-זאל פאר פרויען.

לעזט אויפמערקזאם!
נאך א פולשטענדיגער רעארגאניזאציע פון מײַן ווערקשטעל, עמפפעהל איך די ג' קונדשאפט פון אײַגענער אויסארבײַטונג אין
א גרויסער אויסוואהל
געבעטע שטיהל
געדעקט מיט לעדער, גאבעלין, מאראקא, זייד, ווי אויך גאבעלין און זייד-
קאזעטקעס, מאטראצען
פון פערשידענע סארטען, טישען און טישלער (קוואלען) נאנדאלקעס אטאמאנס אלעס לויט פאריזער מאדעלען פון עכט טרוקען האלץ. לאנגטערמינינע גאראנטיע. צוגענגליכע פרײַזען און בעסטע בעדינגונגען.
בעטאר איהר קויפט, בעט איך אונבעדינגט צופרעס מיך צו בעזוכען און זיך איבערצײַגען. מיט אכטונג
י. א. וואיטשעכאווסקי
10 נאוואמיעססא 10

פערלאג גאלדפארב,ווארשא
עס געפינען זיך אין דרוק און אין די נאהנסטע טעג ערשײַנען צוויי ביכער פון לאדזשער שריפטשטעלער
ישראל רובין.
„די גאס" ראמאן פון גרויסשטעטישען לעבען. 320 זייטען, פרייז 6,50 זלאטיס.
„אונטער'ן פלויט פון דער וועלט" לידער, פראכט-אויסגאבע, צום פרייז 2 זלאטים.
מיט בעשטעלונגען צו ווענדען זיך:
Wydawnictwo Goldfarb, Warszawa Szczęśliwa 3.

דרוקזאכן
אלערליי
ווערען שנעל און פרעמפט אין דער פײַנסטער אויספיהרונג און די מאדערנסטע שריפט אויסגעפערטיגט.
קלעפסידרעס
(טאדעס-אנצײַגען)
ווערען אין פערלויף פון 2 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפט איבער דער גאנצער שטאט.
בוכדרוקערײַ
ע. און מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 16, טעל. 47.

Cegielniana № 28.

Danziger Werft.
DIESELMOTOREN
(System Körting)
von 4 bis 1200 PS mit und ohne Kompressor.
Modernste Antriebskraft für alle Zwecke, einfach und betriebssicher, sofort betriebsbereit, für jeden Brennstoff geeignet
Danziger Werft.
Ingenieurbüro in Lodz
ul. Ewangielicka 14/16, tel. 41-83.

פאטענטען אויף 1928 !!!
פאדאטניקעס ווענען ארויסנעמען א נידריגערע קאטעגאריע פאטענט אויפ'ן יאהר 1928 ווי ביז איצט, און ווענען מעגען פערקויפען אויף א III קאטעגאריע-ארטיקלען, פאר וועלכע מ'מוז האבען א II קאטעגאריע, ווערען געשריבען איג'ם לאנג יעהריגען רעכטס-קאנסולענטען-ביורא.
„ארגוס" זאכאדניא 36.
בעמ.: דער טערמין פאר אבגעבען די פאדאניעס איז נאר ביז 11. דעצעמבער.

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY
F. MOTYL Majster cechowy
Łódź, Zawadzka 19, Tel. 55-42
Firma egz. od r. 1895:
אויספערטיגונג פון זעמטליכע שלאסער און מעכאנישע אויסארבײַטונג, זאווי פרעסען און פארמיר-אײַזען, צענטריפוגען און פערבער - קעסעל. ווי אויך זעמטליכע מאשין - רעפעראטורען.
ספעציאליטעט:
אויטאגענישע שווײַסונג אויך שנײַדונג פאר אלע מעטאלען מיט גאראנטיע

נײַעס פאר לאדז! נײַעס פאר לאדז!
בעקאנטמאכונג!!!
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, דאס די פעראייניגטע קאלעגיום פון פאטאגראפען-אנגעשטעלטע האט דערעפענט א פעץ. ווערקשטעל פון
פערגרעסערונגס-בילדער
דער, וואס בעזיצט א פאטאגראפיע, מעג עס זײַן אפילו ווי אלט און צושאגדען, ווערט אויסגעפיהרט א ארגינעל פארטרעט רעטושירט די גרויס 35x45 צום ביליגען פרייז
נאר פאר 8 זל. א שטיק.
אום צו בעקענען אונזער ארבײַט, מאכען מיר א פראבע-פארטרעטס, פון די זעלביגע גרויס און צום פרייז
נאר פאר 3 זל. א שטיק.
עס ווערען אויך אנגענומען אלערליי אויפנאהמען אין דער שטאט, וועלכע עס נעמט נאר ארײַן דער פאטאגראפען - אומפאנג.
קומט און איבערצײַגט אייך!
פעראייניגטעס קאלעגיום פון פאטאגראפען-אנגעשטעלטע
לאדז, קאנסטאנטינער № 33,
פראנט צווייטען שטאק.
בעמ.: די אנשטאלט איז טעטיג טעגליך פון 9 ביז 7 אווענד;
ביליג, שנעל און פיין—דורך אונזערע מאשינען!

א יונגערמאן,
וועלכער איז בעקאנט אין דער קאלאניאל-בראנזשע ווערט געזוכט. צו ערפאהרען אין דער אדמינ. פון „לאדזער טאגעבלאט".
5098

א שטאפעריז
צו זײַדענע סחורות ווערט געזוכט. מעלדען זיך קילינסקי 44, וו. 37 פון 2—4 נאכמ.

א״יכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם
בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש.
אויב איהר ווילט ערלעדיגען אײַערע אנגעלעגענהייטן זאלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביורא
17 פעטריקאווער 17
2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערלײַ ביטעס לויט'ן אוטאמ. קלאוזולעס און זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, עפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו, ביטעס וועגען דירה אין אורזשאנד-ראזיעמטשי און אין אלע פאליצײַ - בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
רעכטס-קאנסולענט י. מאנעלא
פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

פאר 12 זל.
לערן איך אויס
טאנצען
פאר אנפאנגער הײבט זיך אן דער קורס דעם 3-טען פון יעדען חודש. אײַנשרײַבונגען אין דער טאנץ-שולע פאלודניאווא 10.
מיט אכטונג ד. פרידוואלד.

פוילישע שפראך
ווער ערלערנט גרינדליך דורך א קורצער צײַט אין ערפאהרען ווסכאדניא 29, וו. 3.

שרייבען
שנעל און שעהן
לערנט אויס דער בעריהמטער
קאליגראף ל. בערמאן
אין 15 לעקציעס. אויך ווערט געלערנט נוט א יודישען בריף דעם וואס קען גארנישט. זאוואדזקא 19 פר. ד'טש.

וויכטיג פאר דאמען!
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די פײַנסטע טיטע איבער-ארבײַטע איך אויך געוועהנט. נוט. געדענקט די אדרעס!
28 זאוואדזקי 28
אין הויף, 2-טען אײַנגאנג, לינקס פארטער.
בעמ. מאכט איך שיפאן-וועלור- סאמעט- און פילץ-היטע אין אלע פארבען און פארבען אין פײַנסטער אויספיהרונג. דיער פרײַז איז גאר אויף א קורצער צײַט.
נאר פאר 2 50 זל.
נאר פאר 7 זלאט.
„TOBA"

אבאנאמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראווינץ און געל-טענק, פיגנדערע לענדער—1,25 דאלאר. אנאנסען-פרייז: פאר א מ"מ.מעטער-שורות פאר'ן טעקסט 16 גר., פרײַטאג 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרײַטאג 60 גר., נעק'ן טעקסט 12 גר. פרײַטאג 18 גר. אויסלענדישע אנאנסען 100% טײַערער. אויסער דער שטאט—ביז 50% טײַערער. פון די פרײַזן ווערן ניט ארויסגעגעבן קיין רעבאטע.

Redaktor wydawca E. Hamburski.   Tłocznia: E. i M. Hamburski w Łodzi. Piotrkowska 81